

Załącznik nr 1

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki*

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **agroleśnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **12-13 kwietnia 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	15
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	19
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	22
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	25
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	29
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	32
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	34
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	36
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Barbara Gąsiorowska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. inż. Jacek Olszewski, ekspert PKA
2. dr hab. inż. Emilia Janeczko, ekspert PKA
3. Adam Malicki, ekspert PKA ds. studenckich
4. dr hab. Anna Bąkiewicz, ekspert PKA ds. pracodawców
5. mgr Justyna Rokita-Kasprzyk, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku agroleśnictwo prowadzonym przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023.

Jakość kształcenia na ocenianym kierunku, nie była uprzednio oceniana przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Raport zespołu oceniającego został opracowany po zapoznaniu się ze źródłami informacji, zawartymi w: przedłożonym przez Uczelnię raporcie samooceny wraz z załącznikami, stroną internetową Uczelni oraz Wydziału, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami kierunku oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami współpracującymi z Wydziałem.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	agroleśnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	rolnictwo i ogrodnictwo – 63% nauki leśne - 37%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	stacjonarne 3 semestry/90 pkt ECTS niestacjonarne 4 semestry/90 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	7	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	910	546
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	45	29
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	66	66

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	28	28
--	----	----

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym	Kryterium spełnione

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Powołany Zarządzeniem nr 18 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 r. na Wydziale Agrobiotechnologii kierunek studiów agroleśnictwo jest przyporządkowany do dziedziny nauk rolniczych - dyscyplina naukowa: rolnictwo i ogrodnictwo - 63% oraz nauki leśne – 37%. Stosunkowo młody kierunek ma swoje początki w Uczelni funkcjonującej od 1955 r. Struktura organizacyjna Wydziału obejmuje 11 jednostek organizacyjnych, w tym 2 Instytuty i 9 Katedr, a wśród nich wydzielono kilka pracowni i zakładów. Kształcenie na kierunku agroleśnictwo odbywa się na studiach drugiego stopnia zarówno w formie stacjonarnej obejmującej 3 semestry, jak i niestacjonarnej – 4 semestralnej. Konstrukcja programu jest właściwa, każda forma studiów została wyceniona na łączną sumę punktów 90 ECTS. Program kształcenia uwzględnia założenia Polskiej Ramy Kwalifikacji. Koncepcję kształcenia na kierunku agroleśnictwo o profilu ogólnoakademickim umiejętnie łączy i wyróżnia silne powiązanie z praktycznym charakterem badań, osadzonych w aktualnych realiach funkcjonowania sektora rolniczego i leśnego. Ponadto cechami wyróżniającymi jest interdyscyplinarne i wyspecjalizowane kształcenie, dostosowane do potrzeb zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego regionu, rynku pracy oraz interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, nowoczesna baza badawczo-dydaktyczna o bogatym wyposażeniu, umożliwiającym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych oraz wysoko wykwalifikowana kadra nauczycieli akademickich oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Program kształcenia na ocenianym kierunku jest monitorowany, dyskutowany i doskonalony, zarówno w zakresie merytorycznym jak i praktycznym. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się właściwie oddają interdyscyplinarną specyfikę kierunku. Zakładane efekty uczenia się dla kierunku agroleśnictwo uwzględniają uniwersalne charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64 i 1010 z późn. zm.). Liczba efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów drugiego stopnia wynosi 18, w tym 7 z zakresu wiedzy, 8 z zakresu umiejętności i 3 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty uczenia się dla ocenianego kierunku uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych oraz obejmują pełny zakres efektów uczenia się umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, niezbędnych na rynku pracy i w działalności badawczej co pozwala absolwentom podjąć dalszą

edukację na studiach podyplomowych lub w Szkole Doktorskiej. Ponadto program studiów stwarza możliwości komunikowania się w języku obcym. W niektórych kierunkowych efektach uczenia się w zakresie wiedzy nie określono stopnia jej zaawansowania np. zna i rozumie. Absolwent kierunku agroleśnictwo, powinien mieć pogłębioną wiedzę w zakresie chociażby rozwiązywania problemów badawczych i wykorzystania wiedzy w praktyce gospodarczej czy funkcjonowania aparatury i doskonale znać oraz interpretować zjawiska, a także procesy zachodzące w zbiorowiskach leśnych i agrocenozach. Weryfikacji wymagają następujące efekty uczenia się: AL_W01 - “powiązania agroleśnictwa z innymi dyscyplinami naukowymi dające podstawy teoretyczne do formułowania i rozwiązywania problemów badawczych i wykorzystania wiedzy w praktyce gospodarczej”, AL_W03 - “zasady planowania badań i projektowania doświadczeń z zakresu agroleśnictwa oraz zasady funkcjonowania aparatury i sprzętu badawczego, a także ma wiedzę dotyczącą interpretacji zjawisk i procesów zachodzących w zbiorowiskach leśnych i agrocenozach”, AL_W05 - “rolę agrocenoz i zbiorowisk leśnych w funkcjonowaniu gospodarki i rozwoju obszarów wiejskich i zurbanizowanych” oraz AL_W07 - “uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, dydaktyczną i wdrożeniową”. Rekomenduje się, uwzględnienie w efektach uczenia się pogłębionego stopnia wiedzy w taki sposób, aby zostały wyeksponowane, nie budząc wątpliwości w trakcie procesu kształcenia. Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim, są zgodne z właściwym poziomem PRK, specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w przyporządkowanych dyscyplinach. Zostały określone w taki sposób, aby były mierzalne i pozwalały na stworzenie systemu ich weryfikacji w formie wskazanej w modułach oraz możliwe do osiągnięcia w zdefiniowanym przez program studiów czasie. Do założonych efektów uczenia się dostosowane są cele oraz merytoryczne treści poszczególnych przedmiotów. Kierunkowe efekty uczenia się są realizowane w trakcie wielu przedmiotów, a także w czasie przygotowywania pracy dyplomowej i umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy aktualizowanej w oparciu o najnowsze osiągnięcia naukowe, korespondując z badaniami prowadzonymi na Wydziale. Tematyka badawcza pracowników, z którą związana jest koncepcja kształcenia na kierunku agroleśnictwo, jest obszerna, wpisana w najnowsze, światowe trendy badawcze, ale również powiązana z bieżącymi potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Obejmuje takie wiodące obszary badań, jak: nanobiotechnologia, fenotypowanie cyfrowe, regulacja genów, ochrona roślin czy uprawa roli i roślin. Na kierunku agroleśnictwo zdefiniowano 8 efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich – 4 w kategorii wiedzy i 4 w kategorii umiejętności. Potwierdzeniem uzyskania kompetencji inżynierskich jest weryfikacja efektów uczenia się opisana w module (zaliczenie projektu, ćwiczeń, oceny wystawiane w trakcie realizacji przedmiotu).

Misją Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, która została określona w strategii rozwoju na lata 2019-2030 oraz celem postawionym w strategii Wydziału Agrobioinżynierii (Strategia Rozwoju Wydziału Agrobioinżynierii na lata 2021-2030) jest prowadzenie działalności edukacyjnej zgodnej z potrzebami rynku, współpracy krajowej i międzynarodowej w obszarze dydaktycznym oraz stałe doskonalenie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Na uwagę zasługuje to, że w opracowanej strategii rozwoju wykonana została analiza SWOT. Realizowany program studiów poza wiedzą ściśle przyporządkowaną do dyscyplin rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne, zawiera również elementy wiedzy, umiejętności z zakresu nauk przyrodniczych, ścisłych i społecznych. Zarówno koncepcja jak i cele kształcenia realizowane na kierunku agroleśnictwo w pełni wpisują się w strategię rozwoju oraz politykę jakości Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Niezwykle istotnym jest prowadzenie działalności edukacyjnej zgodnej z potrzebami rynku, współpraca krajowa i międzynarodowa w obszarze dydaktycznym oraz stałe doskonalenie Wewnętrznego Systemu

Zarządzania Jakością Kształcenia. Rozwój sektora rolniczego, wspomagany badaniami i studiami prowadzonymi w Uczelni, przyczynia się do aktywizacji i rozwoju całego obszaru Polski Wschodniej. Misja i cele strategiczne Wydziału są zbieżne ze strategią Uczelni. Najważniejszym celem Wydziału Agrobiotechnologii jest dynamiczny rozwój pozwalający na wzrost znaczenia Jednostki i możliwość wykorzystania jej potencjału w przestrzeni naukowej, dydaktycznej i gospodarczej regionu i kraju. Na uwagę zasługuje fakt zwiększenia atrakcyjności zajęć dydaktycznych oraz współpraca w zakresie prowadzenia prac dyplomowych z przedstawicielami instytucji zewnętrznych. Instytucje zewnętrzne uczestniczyły w konsultacjach przy projektowaniu kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce. Wymienione instytucje zewnętrzne to niekwestionowane autorytety o zasięgu międzynarodowym. Współpraca z nimi pozwala studentom, a następnie absolwentom wejść na rynek pracy z dużą łatwością między innymi dlatego, że uczą się od najlepszych specjalistów w branży.

W koncepcji kształcenia również zostały uwzględnione cele Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego, ukierunkowane na działania zmierzające do poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, poprzez odpowiednie kształtowanie strategicznych zasobów rolnych, wzrost efektywności i opłacalności produkcji rolnej w regionie. Jedną z dróg do osiągnięcia tego celu jest rozwój lokalnych specjalizacji rolnych, ochrona wód i gleb, zwiększenie efektywności energetycznej gospodarstw, co jest charakterystyczne dla agroleśnictwa. W kontekście ciągle rosnącej liczby ludności na świecie oraz zmniejszających się zasobów gruntów utrzymanych w dobrej kulturze, agroleśnictwo staje się kluczowym systemem racjonalnego wykorzystania ziemi w sposób najbardziej przyjazny naturze. Jest to zgodne ze strategią Uczelni oraz polityką jakości i doskonale wpisuje się w potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.

Koncepcja kształcenia zakłada, iż absolwenci kierunku agroleśnictwo posiadają wiedzę inżynierską w zakresie nauk rolniczych, ukierunkowaną na wykonywanie zadań o charakterze projektowym, inwestycyjnym i użytkowym, dotyczących systemów agroleśnych. Absolwent studiów drugiego stopnia, kierunku agroleśnictwo uzyskuje tytuł zawodowy magistra inżyniera i jest wysokiej klasy specjalistą przygotowanym do pracy w gospodarce rolniczej i leśnej na różnych stanowiskach pracy oraz do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Dysponuje wiedzą i umiejętnościami z zakresu rolnictwa, leśnictwa, ochrony środowiska, a także innowacyjnych rozwiązań procesów technologicznych, mechanizacji prac, logistyki oraz zarządzania i ekonomiki. Jest przygotowany do podjęcia pracy w administracji rządowej i samorządowej oraz innych instytucjach związanych z rolnictwem, gospodarką leśną i ochroną środowiska, a także w doradztwie, zarządzaniu produkcją i dystrybucją surowców pozyskiwanych w gospodarce agroleśnej. Po studiach magisterskich drugiego stopnia absolwent może podjąć naukę w szkole doktorskiej, a także jest przygotowany do podjęcia pracy w placówkach naukowo-badawczych, firmach prowadzących działalność usługową związaną z kształtowaniem środowiska, zalesianiem użytków rolnych oraz planowaniem i organizacją gospodarstw agroleśnych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku agroleśnictwo są zgodne z misją i strategią Uczelni, mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są także powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Na kierunku agroleśnictwo zdefiniowano 8 efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich – 4 w kategorii wiedzy i 4 w kategorii umiejętności. Absolwenci kierunku studiów drugiego stopnia agroleśnictwo, są wysokiej klasy specjalistami przygotowanymi do pracy w gospodarce rolniczej i leśnej na różnych stanowiskach pracy oraz do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Dysponują wiedzą i umiejętnościami z zakresu rolnictwa, leśnictwa, ochrony środowiska, a także innowacyjnych rozwiązań procesów technologicznych, mechanizacji prac, logistyki oraz zarządzania i ekonomiki. Są przygotowani do podjęcia pracy w administracji rządowej i samorządowej oraz innych instytucjach związanych z rolnictwem, gospodarką leśną i ochroną środowiska, a także mogą podejmować naukę w szkole doktorskiej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Dobór treści i metod kształcenia zapewnia osiągnięcie przez studentów, w ramach zajęć przewidzianych planem i programem studiów, wszystkich zakładanych efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Treści programowe, które są realizowane w ramach kierunku agroleśnictwo na studiach drugiego stopnia powiązane są z efektami uczenia oraz aktualnym stanem wiedzy dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Zdefiniowano 8 efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich (4 w kategorii wiedzy, 4 w kategorii umiejętności). Liczba punktów ECTS przypisana do dyscypliny naukowej wiodącej rolnictwo i ogrodnictwo ze wskazaniem udziału procentowego w łącznej liczbie punktów dla całego programu studiów stanowi 63% - 57pkt ECTS, natomiast liczba punktów drugiej dyscypliny nauki leśne to 33 pkt ECTS, które stanowią 37% łącznej liczby punktów. Przypisana liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów jest określona na 90 i jest realizowana na studiach stacjonarnych w ciągu 3 semestrów w wymiarze łącznym 910 godzin. Z kolei na studiach niestacjonarnych nauka trwa 4 semestry, które obejmują 544 godziny. Łączna liczba punktów ECTS przypisana do języka obcego wynosi 2 z kolei zajęcia do wyboru stanowią 30 pkt ECTS, czyli spełnione

zostało wymagane minimum 30%. W planie studiów przewidziane są również zajęcia z zakresu nauk humanistycznych, społecznych co obejmuje 8 pkt ECTS. Dobór treści programowych, w tym treści przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języka obcego (na poziomie B2+) jest właściwy i spójny z kierunkowymi efektami uczenia się określonymi w planie studiów. Plan studiów obejmuje trzy główne grupy przedmiotów: przedmioty podstawowe, kierunkowe i treści specjalistyczne uzupełniające treści kształcenia kierunkowego, oferowane jako przedmioty fakultatywne. Program dostosowany jest również do realiów społecznych, gospodarczych i rolniczych oraz konsultowany z interesariuszami zewnętrznymi. Interesariusze zewnętrzni mają wiele bardzo dobrych pomysłów, propozycji wprowadzenia zmian w zakresie dostosowania oraz realizacji programu kształcenia jednak ich głos jest słabo słyszalny. Program studiów jest ściśle powiązany z działalnością wysoko wykwalifikowanej kadry naukowo-dydaktycznej i dydaktycznej, co zapewnia zdobycie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego wykorzystania. Jednocześnie dobór treści, metod kształcenia, form zajęć i liczebności grup studenckich umożliwiają uzyskanie kompetencji inżynierskich. W planie studiów wyraźnie dominują zajęcia ćwiczeniowe, z dużym udziałem zadań o charakterze inżynierskim. Treści poszczególnych przedmiotów odnoszą się do kierunkowych efektów uczenia się oraz są odzwierciedleniem działalności naukowo-badawczej pracowników w ramach dyscyplin, do których kierunku jest przypisany. Ćwiczenia podzielone są na audytoryjne i laboratoryjne natomiast w planie studiów brakuje zajęć terenowych, praktycznych, praktyk, wyjazdów studyjnych, co z pewnością podniosłoby walory zajęć i ubogaciło studentów w wiedzę praktyczną. Dlatego rekomenduje się wprowadzenie tego typu zajęć praktycznych w ramach realizowanych przedmiotów. Metody kształcenia wykorzystywane w ramach poszczególnych przedmiotów są zróżnicowane i dobrane w taki sposób, aby zapewnić osiągnięcie założonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem. Jedną z metod aktywizujących studentów jest praca indywidualna w grupach, wykonanie projektu czy rozwiązywanie zadań. Ponadto podczas ćwiczeń audytoryjnych wykorzystuje się metody kształcenia takie jak pogadanka, prezentacja multimedialna, metoda projektów, zadania do samodzielnego rozwiązania, moderowane dyskusje dydaktyczne, studium przypadku, analiza i interpretacja tekstów źródłowych, metody programowe z wykorzystaniem komputera. Metody kształcenia uwzględniają również nabywanie umiejętności praktycznych poprzez udział studentów w ćwiczeniach laboratoryjnych realizowanych w specjalistycznych laboratoriach. W ich trakcie studenci nabywają umiejętności stosowania zaawansowanych technik i narzędzi badawczych, obsługi urządzeń laboratoryjnych i analitycznych, wykonywania pomiarów, budowania hipotez badawczych, planowania i przeprowadzania eksperymentów oraz opracowania, interpretacji i prezentacji wyników badań. Pomimo realizacji zajęć praktycznych brakuje zajęć terenowych. Kluczową rolą kształcenia na studiach drugiego stopnia jest praca własna studentów, w ramach której studenci pogłębiają wiedzę na podstawie wskazanej literatury. Zakres indywidualnego uzupełniania wiedzy przez studentów w ramach danego przedmiotu określają osoby prowadzące. Dodatkowym efektem pracy własnej studentów jest doskonalenie językowe, ponieważ prowadzący niekiedy wymagają wykorzystania literatury obcojęzycznej. Studenci mają również możliwość rozwijania technik komunikacji społecznej poprzez wygłaszanie referatu lub prezentacji multimedialnej. Przygotowując referaty studenci nabierają biegłości w prezentowaniu wiedzy oraz krytycznego spojrzenia na wyniki jednostkowych badań. Takie kompleksowe metody kształcenia studentów pozwalają na bardzo indywidualne podejście do potrzeb i możliwości studentów co przy ich niewielkiej liczbie daje bardzo dobre efekty. Na uwagę zasługują metody kształcenia umożliwiające dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych

i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia.

Istotnym elementem kształcenia uwzględniającym indywidualne preferencje studentów jest możliwość profilowania swojej ścieżki kształcenia poprzez wybór kierunkowych przedmiotów oferowanych jako moduły fakultatywne, a także wybór tematyki pracy magisterskiej. Z 20 modułów oferowanych jako przedmioty do wyboru studenci wybierają 12 obejmujących łącznie 375 godzin zajęć na studiach stacjonarnych i 214 godzin na studiach niestacjonarnych, w tym *seminarium dyplomowe* (odpowiednio 60 i 31 godzin) oraz *język obcy* (odpowiednio 30 i 15 godzin), co łącznie stanowi 31% ogólnej liczby punktów ECTS dla kierunku. Istotnym elementem indywidualizacji programu studiów jest wybór *seminarium dyplomowego* i zakresu realizowanej pracy magisterskiej. Temat i promotora pracy magisterskiej studenci wybierają na pierwszym roku. Na studiach stacjonarnych *seminarium dyplomowe* jest realizowane w 2 i 3 semestrze, natomiast na studiach niestacjonarnych w 3 i 4 semestrze. Za pracę magisterską i egzamin dyplomowy, wymagające dużej samodzielności i wysokiego nakładu pracy, studentom przyznaje się 15 pkt ECTS.

W celu dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów pracownicy Wydziału zobowiązani są do wyznaczenia godzin konsultacji, w czasie których w kontakcie bezpośrednim udzielają studentom merytorycznego wsparcia, natomiast za pośrednictwem poczty elektronicznej lub platformy MS Teams konsultacje mogą być realizowane w dowolnym czasie. Kontakt w formie elektronicznej pozwala na wymianę informacji o charakterze organizacyjnym, daje możliwość zadawania pytań, rozwiązywania problemów oraz udostępniania materiałów dydaktycznych. Taka forma komunikacji jest szczególnie ważna dla studentów uzdolnionych, z niepełnosprawnościami, a także dla studentów studiów niestacjonarnych. Wyznaczone godziny konsultacji uwzględniają ułamkową część punktów ECTS przypisanych studentom, dlatego też, aby uzyskać 30 pkt. ECTS w semestrze, studenci muszą brać udział w konsultacjach, co jest trudne do egzekwowania i zweryfikowania.

W programie kształcenia nakład pracy studentów wyrażony w punktach ECTS jest na ogół poprawny. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przy czym liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz liczba punktów ECTS uzyskiwana bez udziału nauczyciela akademickiego winna być zweryfikowana i poprawiona.

Zarówno w przypadku godzin kontaktowych jak i niekontaktowych rekomenduje się przeprowadzenie korekty bilansu punktów ECTS oraz ponowną ich weryfikację. Jednym z przykładów jest niewłaściwa wycena punktowa przedmiotu "uprawa roli i roślin", któremu przyporządkowano 3 ECTS dla 30 godzin zajęć. Zatem na 10 godzin przypada 1 ECTS, a powinno być 25-30 godzin na 1 ECTS. Z sylabusu wynika, że aby właściwie zbilansować punkty, wprowadzono godziny niekontaktowe w liczbie 37 oraz 6 godzin konsultacji. Brakuje weryfikacji obecności studentów na konsultacjach, dzięki którym studenci uzyskują po 0,24 ECTS. W przypadku braku obecności studentów na konsultacjach punkty nie są przypisane i tym samym student nie uzyskuje pełnej liczby punktów ECTS, która pozwala zaliczyć semestr. Ponadto, biorąc pod uwagę nakład pracy studentów realizujących zajęcia kontaktowe oraz niekontaktowe, studenci pracują w ciągu dnia od 13 do 16 godzin, co jest dużym obciążeniem.

W odpowiedzi na indywidualne potrzeby w zakresie kształcenia, studentom zapewniono możliwość realizacji zajęć w ramach indywidualnej organizacji studiów (IOS). Taka forma znacząco ułatwia

studiowanie między innymi młodym mamom lub studentkom będącym w ciąży oraz osobom z niepełnosprawnością. Indywidualna organizacja studiów polega w szczególności na modyfikacji tygodniowego terminarza zajęć dydaktycznych poprzez wybór grupy zajęciowej i godziny zajęć w sposób umożliwiający studentom realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do ich możliwości czasowych. W porozumieniu z prowadzącym przedmiot, zmianie mogą ulec również terminy egzaminów i zaliczeń. Indywidualizację procesu kształcenia zapewnia również możliwość uczestniczenia studentów w licznych kołach naukowych, brakuje jednak koła ściśle związanego z agroleśnictwem. Studenckie koła naukowe umożliwiają studentom prowadzenie badań i poszerzanie wiedzy i zainteresowań, szczególnie związanych z kierunkiem studiów. W trakcie spotkań sekcji kół naukowych studenci mogą uczestniczyć w warsztatach i spotkaniach z zaproszonymi gośćmi z otoczenia społeczno-gospodarczego. Szczególnie zaangażowani i zainteresowani studenci są włączani do prac w ramach podpisanych porozumień lub projektów badawczych, są współautorami publikacji naukowych oraz doniesień konferencyjnych.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 84 Rektora UP w Lublinie z dnia 14 września 2021 roku grupy studenckie biorące udział w ćwiczeniach laboratoryjnych powinny liczyć 15-17 osób. W przypadku ocenianego kierunku liczba studentów na roku jest znacząco mniejsza, jednak wpływa pozytywnie na jakość kształcenia, wyznaczając na nowo formułę w relacjach „Mistrz-Uczeń”. Organizacja roku akademickiego nie budzi wątpliwości, terminy rozpoczęcia i zakończenia semestru oraz sesji egzaminacyjnej ustalane są w drodze Zarządzenia Rektora UP w Lublinie i podawane do wiadomości studentów co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego. Szczegółowe informacje dotyczące procesu kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych określa udostępniony studentom plan studiów. Zawiera on semestralny wykaz przedmiotów, z zaznaczeniem zajęć podlegających wyborowi studentów, formę realizacji zajęć, liczbę godzin i punktów ECTS przypisanych do poszczególnych modułów oraz formę zaliczenia końcowego. W planie studiów w ostatnim semestrze przewidziano złożenie pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy. Aby zapewnić studentom czas na potwierdzenie efektów kierunkowych oraz dopełnienie formalności związanych z procedurą składania i obrony pracy magisterskiej w ostatnim semestrze nauki zmniejszono liczbę godzin kontaktowych. Rozkład zajęć poszczególnych etapów kształcenia jest opracowywany przed rozpoczęciem semestru przez pracownika Wydziału, zatwierdzany przez Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki i podawany do wiadomości co najmniej 2 tygodnie przed rozpoczęciem semestru. Informacje te są udostępniane studentom zarówno przez stronę internetową Uczelni i Wydziału, jak i przez indywidualne konta studentów w Wirtualnym Dziekanacie. Takie rozwiązanie usprawnia przepływ informacji i umożliwia studentom efektywne planowanie i wykorzystywanie czasu przeznaczanego na naukę i odpoczynek.

Zajęcia na studiach stacjonarnych są planowane od poniedziałku do piątku i realizowane w ramach 13 tygodni w pierwszym semestrze (w związku z tym godzina dydaktyczna trwa 52 minuty zamiast 45) oraz 15 tygodni w drugim i trzecim semestrze. Biorąc pod uwagę liczbę godzin kontaktowych i niekontaktowych zapisanych w sylabusie jaką studenci muszą zrealizować, aby uzyskać 30 punktów ECTS, obciążenie jest zbyt duże. Na studiach niestacjonarnych kształcenie w poszczególnych semestrach odbywa się podczas siedmiu zjazdów sobotnio-niedzielnymi. Terminy zjazdów podawane są do wiadomości co najmniej na pięć miesięcy przed rozpoczęciem semestru. W czasie zjazdów studentów studiów niestacjonarnych nauczyciele realizujący poszczególne przedmioty pełnią dyżury dając możliwość studentom skorzystania z konsultacji. W roku akademickim 2022/2023 nie uruchomiono studiów w trybie niestacjonarnym. Podczas ostatniej rekrutacji na studia rozpoczynające

się w semestrze letnim roku akademickiego 2022/2023, ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów nie uruchomiono kolejnego cyklu studiów stacjonarnych. Aktualnie na kierunku agroleśnictwo kształcą się 7 osób na studiach stacjonarnych z naboru 2021/2022 (rok II semestr 3).

Ważnym elementem organizacji procesu kształcenia jest rozliczenie przedmiotów w poszczególnych sesjach, podczas których nauczyciel akademicki odpowiedzialny za dany przedmiot jest zobowiązany do potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się według wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Terminy zaliczeń końcowych i egzaminów ustala osoba prowadząca zajęcia w porozumieniu ze starostą roku. W przypadku negatywnych wyników egzaminów lub zaliczeń mają zastosowanie zapisy Regulaminu Studiów.

Zajęciom związanym z prowadzonymi przez jednostkę badaniami naukowymi w dyscyplinach, do których odnoszą się efekty uczenia się przypisano łącznie 66 punktów ECTS. Osiągane przez studentów efekty uczenia się są weryfikowane za pomocą kolokwium, prac projektowych, sprawozdań z ćwiczeń, referatów oraz egzaminów i zaliczeń. Przedstawione do oceny prace dyplomowe są dokumentem i powinny być przygotowane przez nauczyciela akademickiego na kartach, na których powinny znaleźć się pytania (zadania) do wykonania, data oraz miejsce na imię i nazwisko studenta. Tak przygotowane sprawdziany pozwalają wyeliminować potencjalne nieprawidłowości i są łatwiejsze do sprawdzenia i przetwarzania.

Kryteria oceniania podawane są na pierwszych zajęciach przez nauczycieli akademickich. Powinny być również wywieszane w formie pisemnej w dostępnym dla studentów miejscu. W przypadku efektów kierunkowych ich ocena odbywa się na podstawie anonimowych ankiet sporządzanych przez studentów. Ankiety oraz sprawozdanie z weryfikacji ogólnego rozkładu ocen i osiągniętych efektów są analizowane przez Radę Programową, a następnie włączane do Raportu z osiągania efektów sprawozdawanego przez Dziekana na posiedzeniu Kolegium Wydziału. Do raportu również są włączane analizy wynikające z oceny prac dyplomowych. Wymienione kryteria oceny wynikają między innymi z funkcjonującego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dobór treści i metod kształcenia zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Przytoczone efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w przyporządkowanych do kierunku dyscyplinach. Ponadto uwzględniają kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy w dyscyplinach, do których został przypisany kierunek tj. agroleśnictwo - rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne. Ponadto należy

zaznaczyć, że treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów oraz zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się. Zatem realizacja programu studiów oraz obie formy kształcenia, a także liczba semestrów są właściwe i umożliwiają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się, a metody kształcenia są zorientowane na aktywizację studentów. Weryfikacji oraz poprawy wymaga bilans punktów ECTS zarówno w zakresie godzin kontaktowych jak i niekontaktowych. W przypadku kompetencji inżynierskich kluczowe znaczenie mają umiejętności praktyczne, które studenci uzyskują w trakcie całego okresu kształcenia. Do umiejętności tych należą między innymi samodzielne planowanie i przeprowadzanie symulacji komputerowych, pomiarów, interpretacji, planów zagospodarowania, stosowania najnowszych technik, obrazowania przestrzennego czy oceny procesów zachodzących w środowiskach agroleśnych. Studenci poznają techniki, metody, technologie stosowane przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich. Uczą się obsługiwać aparaturę i sprzęt badawczy. Jednak realizacja procesu dydaktycznego na poziomie studiów drugiego stopnia jedynie na salach wykładowych i w laboratoriach jest niewystarczająca. Rozplanowanie zajęć winno uwzględniać wyjścia terenowe, wycieczki a czas pracy studentów w zakresie godzin niekontaktowych powinien być zmieniony. Nie budzi wątpliwości czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się, umożliwiając weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej dotyczącej uzyskanych przez nich efektów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki, tryb, wymagania oraz zasady przyjęcia na studia stacjonarne i niestacjonarne na dany rok akademicki są zatwierdzone na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i ogłaszane na stronie internetowej (Uchwała nr 60/2020-2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r.) Oferta kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku agroleśnictwo kierowana jest do absolwentów posiadających dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia z tytułem zawodowym inżyniera na kierunku agroleśnictwo lub pokrewnym, posiadającym kompetencje zgodne z wymogami szeroko pojętego agroleśnictwa. Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia po kierunku pokrewnym składają deklarację dla kandydata na studia drugiego stopnia na kierunek agroleśnictwo, który ukończył kierunek pokrewny inżynierski na studiach pierwszego stopnia kierunków pokrewnych. W weryfikacji polegającej na porównaniu programów pierwszego stopnia studiów kierunku ukończonego oraz wybranego uczestniczy przewodniczący oraz członkowie Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Po jej zakończeniu wyznaczane są przedmioty z pierwszego stopnia studiów, które kandydat powinien uzupełnić w ciągu dwóch pierwszych semestrów na studiach stacjonarnych i w ciągu trzech semestrów na studiach niestacjonarnych w wymiarze nie przekraczającym 24 ECTS (z czego 16 punktów ECTS studenci realizują bez odpłatności, a w przypadku

wyższej liczby punktów ECTS odpowiadających koniecznym do uzupełnienia efektom uczenia się studenci wnoszą opłatę określoną w odrębnych przepisach). O przyjęcie na pierwszy rok studiów drugiego stopnia mogą ubiegać się również osoby, które uzyskały dyplom uczelni zagranicznej potwierdzający ukończenie studiów wyższych tego samego kierunku lub kierunku pokrewnego. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia stacjonarne drugiego stopnia podlegają rekrutacji na semestr letni, natomiast na studia niestacjonarne – na semestr zimowy. Przyjęcia kandydatów na studia drugiego stopnia, w ramach ustalonego dla kierunku limitu miejsc, odbywają się na podstawie liczby punktów uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, zestawionych na liście rankingowej przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. Liczba kandydatów przyjmowanych na pierwszy rok studiów drugiego stopnia na kierunku agroleśnictwo definiowana jest w oparciu o zasoby naukowo-dydaktyczne Wydziału i wyniki poprzednich naborów. Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji oraz procedury rekrutacyjne są przejrzyste, selektywne, bezstronne i zapewniają kandydatom na studia równe szanse w podjęciu studiów.

Studenci innej uczelni, po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru, mogą być przyjęci na studia na kierunku agroleśnictwo za zgodą Dziekana, wyrażoną w drodze decyzji, jeżeli dostarczyli zaświadczenie potwierdzające status studenta i informujące o wypełnieniu wszystkich obowiązków wynikających z przepisów obowiązujących w Uczelni, którą opuszczają i ponadto spełniają wymagania rekrutacyjne na kierunku agroleśnictwo. Dziekan stwierdza zbieżność uzyskanych przez studentów efektów uczenia się z efektami określonymi w programie studiów kierunku agroleśnictwo oraz przypisuje studentom za efekty uczenia się osiągnięte poza Uczelnią taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia się uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć na Wydziale Agrobiotechnologii. W przypadku stwierdzenia różnic programowych odpowiadających nie więcej niż 24 punktom ECTS, Dziekan wyznacza przedmioty w celu uzupełnienia brakujących w programie efektów uczenia się. Realizacja przedmiotów uzupełniających odbywa się w trakcie pierwszych dwóch semestrów po przeniesieniu. Istotnym udogodnieniem dla studentów jest możliwość realizacji części programu studiów w innych polskich lub zagranicznych uczelniach na podstawie porozumień lub programów wymiany. Istotne jest to, że studenci przenoszący się z innych uczelni mają zapewnioną możliwość identyfikacji efektów uczenia się w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów oraz dyplomowania są przejrzyste i ogólnie dostępne na stronach internetowych Uczelni. Proces dyplomowania na kierunku agroleśnictwo obejmuje realizację przez studentów pracy magisterskiej pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Tematy prac magisterskich są ustalane na pierwszym semestrze studiów. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej uwzględniana jest problematyka badawcza jednostki dydaktycznej, w której zatrudniony jest promotor. Tematy prac są zatwierdzane pod względem zgodności z profilem kierunku kształcenia przez przewodniczącego Rady Programowej i przekazywane do Dziekana zgodnie z harmonogramem działań na Wydziale Agrobiotechnologii. Prace magisterskie obejmują część teoretyczną opartą na dostępnym piśmiennictwie oraz część badawczą na podstawie badań przeprowadzonych samodzielnie przez studentów z uwzględnieniem odpowiednich metod badawczych i statystycznych. W pracach tego typu wymagana jest również umiejętność logicznego wnioskowania. Spełnienie warunków dotyczących właściwego doboru metod badawczych i statystycznych jest podstawą do oceny osiągnięcia przez dyplomantów kompetencji inżynierskich. Studenci wykonują prace dyplomowe pod kierunkiem nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni, posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień

naukowy doktora habilitowanego lub doktora. Jednak przy niewielkiej liczbie studentów kierunku agroleśnictwo, promotorami pracy powinni być pracownicy z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego, z pominięciem pracowników mających stopień doktora. W drodze szczególnego wyjątku Kolegium Wydziału może wyrazić zgodę na wykonywanie pracy dyplomowej pod kierunkiem specjalisty spoza wydziału lub spoza uczelni, posiadającego stopień naukowy doktora i dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe związane z tematem pracy. Oceny pracy dyplomowej magisterskiej dokonuje nauczyciel akademicki kierujący pracą oraz jeden recenzent powołany przez Dziekana spośród nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Studenci przystępują do egzaminu dyplomowego po udokumentowaniu zaliczeń wszystkich semestrów oraz uzyskaniu pozytywnych opinii i recenzji pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy magisterski odbywa się przed komisją trzyosobową powołaną przez Dziekana. Przewodniczącym komisji jest Dziekan lub upoważniony przez Niego profesor tytularny lub doktor habilitowany. Egzamin składa się z prezentacji pracy dyplomowej przez studenta, przedstawienia oceny pracy przez recenzenta i promotora, dyskusji dotyczącej pracy dyplomowej oraz odpowiedzi studenta na 4 pytania komisji. Wymagania dotyczące prezentacji pracy dyplomowej przez studentów określa Rada Programowa. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, w którym wpisuje się zadane pytania i oceny z egzaminu dyplomowego. Protokół podpisywany jest przez przewodniczącego oraz członków komisji. Prace dyplomowe w formie pisemnej i elektronicznej przechowywane są przez okres 1 roku w Dziekanacie Wydziału, a następnie przekazywane do Archiwum Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Repozytorium Prac Dyplomowych. Wynik ukończenia studiów stanowi sumę składowych wszystkich ocen z egzaminów i zaliczeń wpisanych do protokołów w okresie studiów i odpowiadającym im punktom ECTS w ramach kierunku, oceny pracy dyplomowej i oceny egzaminu dyplomowego. Po zdaniu egzaminu dyplomowego studenci uzyskują dyplom i tytuł magistra inżyniera. W znakomitej większości przeprowadzona ocena prac dyplomowych przez promotora oraz recenzenta nie budzi wątpliwości, jednak zdarzają się prace, które wymagają nieco więcej zaangażowania, dlatego rekomenduje się staranniejszą i bardziej wnikliwą ocenę prac dyplomowych zarówno ze strony promotora jak i recenzenta.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w tym również studentów z niepełnosprawnością. Ponadto zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają zasady przekazywania studentom informacji dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów a także wskazują sposób postępowania w przypadku konfliktów dotyczących weryfikacji ocen. W warunkach podnoszonej współpracy międzynarodowej niezwykle ważna jest możliwość sprawdzenia i oceny opanowania języka obcego na poziomie B2+, w tym słownictwa specjalistycznego. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane są np. w trakcie wykonywania przez studentów projektów w zespołach i indywidualnie, na co składa się planowanie, wykonanie i weryfikacja służące uzyskaniu i utrwaleniu umiejętności praktycznych. Weryfikacji osiągnięcia kompetencji inżynierskich przez studentów prowadzący zajęcia dokonują oceniając prace pisemne dotyczące np. znajomości metod, technik i technologii stosowanych przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich z zakresu agroleśnictwa; rozumienia procesów zachodzących w środowisku; znajomości aparatury i sprzętu badawczego; znajomości zasad tworzenia indywidualnej działalności gospodarczej. Ponadto w trakcie obserwacji pracy studentów na zajęciach i wykonywania przez nich projektów, prezentacji, opracowań, sprawdzianów praktycznych oceniane są umiejętności praktyczne, które studenci uzyskują w trakcie całego okresu kształcenia, np. samodzielne planowanie i prowadzenie eksperymentów, wykonywanie

pomiarów, interpretowanie wyników, wyciąganie wniosków, stosowanie technik i technologii z zakresu diagnostyki molekularnej, obrazowania przestrzennego i informatyki do analizy i oceny procesów zachodzących w środowiskach agroleśnych. Nabywane w trakcie kształcenia umiejętności pozwalają studentom włączyć się w badania naukowe prowadzone przez pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane i oceniane są również w ramach seminarium magisterskiego. W cyklu zajęć seminaryjnych w zakresie wiedzy oceniane są pisemne lub multimedialne prezentacje kolejnych rozdziałów pracy dyplomowej studenta. W zakresie umiejętności oceniana jest analiza i interpretacja danych, a w zakresie kompetencji społecznych – umiejętność pracy w zespole oraz poszanowanie praw autorskich wykorzystywanej literatury fachowej i naukowej. Osiągane przez studentów efekty uczenia się są weryfikowane za pomocą kolokwiów, prac projektowych, sprawozdań z ćwiczeń, referatów oraz egzaminów i zaliczeń. Przedstawione do oceny prace dyplomowe są dokumentem i powinny być przygotowane przez nauczyciela akademickiego na kartach, na których powinny znaleźć się pytania (zadania) do wykonania, pieczętka jednostki, data oraz miejsce na imię i nazwisko studenta. Tak przygotowane sprawdziany pozwalają wyeliminować potencjalne nieprawidłowości i są łatwiejsze do sprawdzenia i przetwarzania.

Kryteria oceniania podawane są na pierwszych zajęciach przez nauczycieli akademickich. Powinny być również wywieszane w formie pisemnej w dostępnym dla studentów miejscu. W przypadku efektów kierunkowych ich ocena odbywa się na podstawie anonimowych ankiet sporządzanych przez studentów. Ankiety oraz sprawozdanie z weryfikacji ogólnego rozkładu ocen i osiągniętych efektów uczenia się analizowane przez Radę Programową, a następnie włączane do Raportu z osiągnięcia efektów uczenia się sprawozdawanego przez Dziekana na posiedzeniu Kolegium Wydziału. Do raportu również są włączane analizy wynikające z oceny prac dyplomowych. Wymienione kryteria oceny wynikają między innymi z funkcjonującego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Zatem rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac sprawdzających, kontrolnych, etapowych, dyplomowych oraz stawianym im wymagań są zbieżne z poziomem oraz profilem kierunku i nie budzą wątpliwości. Dokumentacja (prace zaliczeniowe, egzaminacyjne, projekty oraz inne materiały) potwierdzająca zdobycie przez studentów założonych w programie studiów efektów uczenia się, jest archiwizowana przez osoby odpowiedzialne za poszczególne przedmioty przez okres nie krótszy niż rok po zakończeniu cyklu kształcenia. Protokoły z egzaminów i zaliczeń końcowych są archiwizowane i przechowywane w teczkach studentów w dziekanacie zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi archiwizacji tego typu dokumentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dokumentacja związana z przyjęciem na studia jest skodyfikowana w postaci jasnych, czytelnych i dostępnych procedur. Tryb postępowania rekrutacyjnego nie budzi wątpliwości i gwarantuje

bezsronność rekrutacji oraz spełnienie warunków właściwego doboru kandydatów. Działa system przenoszenia i uznawania efektów. Wybór tematów prac dyplomowych jest właściwy, a poziom merytoryczny, dobry. Sposób oceniania prac oraz egzamin dyplomowy są właściwie zaprojektowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz ich weryfikację. Metody weryfikacji i oceny są wiarygodne, obiektywne i pozwalają rzetelnie realizować i oceniać proces dydaktyczny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W roku akademickim 2022/2023 na kierunku agroleśnictwo zajęcia dydaktyczne prowadziło 36 nauczycieli. Struktura kwalifikacji jest następująca: 4 osoby z tytułem profesora, 17 ze stopniem doktora habilitowanego, 11 ze stopniem doktora oraz 4 magistrów (lektorów języków obcych). Taka liczebność kadry oraz struktura kwalifikacji zapewnia prawidłową realizację zajęć na studiach o profilu ogólnoakademickim dla wszystkich roczników studiów, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Oceniany kierunek ma charakter interdyscyplinarny wykorzystuje potencjał nauczycieli akademickich z Wydziału Agrobiotechnologii i z Wydziałów: Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, Biologii Środowiskowej, Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (w tym 7 osób ze stopniem doktora habilitowanego) oraz z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji. Kadra dydaktyczna reprezentuje kilka dyscyplin, głównie są to: rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne. W mniejszym stopniu również nauki biologiczne, architektura krajobrazu i urbanistyka, geografia społeczno-gospodarcza, prawo oraz zootechnika i rybactwo. Badania naukowe i projekty badawcze charakterystyczne dla problematyki badawczej związanej z agroleśnictwem prowadzone są przez wielu pracowników badawczo-dydaktycznych i są związane bezpośrednio z ocenianym kierunkiem studiów oraz przedstawioną koncepcją kształcenia. Potwierdzone zostało to w dokumentacji, w której przedstawiono wykaz osiągnięć naukowych oraz tematów badawczych realizowanych przez kadrę dydaktyczną kierunku, jak również w załączniku dotyczącym charakterystyki poszczególnych nauczycieli akademickich. Kwalifikacje, kompetencje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dobór nauczycieli akademickich oraz pozostałych osób prowadzących zajęcia jest adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć. Prawidłowość obsady kadrowej zajęć dydaktycznych ujętych programem studiów nadzoruje Rada Programowa kierunku Agroleśnictwo oraz Kolegium Wydziału Agrobiotechnologii. Przedstawiona dokumentacja wskazuje na posiadane kompetencje umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym też nabywanie przez studentów umiejętności badawczych. Pewnym wyjątkiem może być obsada dydaktyczna przedmiotu *agroturystyka i rekreacyjne wykorzystanie lasu*. W dorobku naukowym nauczyciela przypisanego do

realizacji tego przedmiotu (ćwiczenia) nie ma publikacji powiązanych tematycznie z nauczonymi zagadnieniami. Wysokie kompetencje dydaktyczne nie znajdują również odzwierciedlenia w dorobku publikacyjnym nauczyciela prowadzącego zajęcia z zakresu *hodowli i użytkowania lasu, taksacji i certyfikacji lasu, czy oceny i wykorzystania drewna* (z charakterystyki kadry prowadzącej zajęcia wynika, że ostatnia z ważniejszych publikacji tego nauczyciela pochodzi z 2011 roku). Rekomenduje się realizację powyższych przedmiotów przez nauczycieli z dorobkiem publikacyjnym powiązanim tematycznie z ich treściami programowymi. Nadmienić należy, że karty charakterystyk poszczególnych nauczycieli akademickich stanowią swoistą wizytówkę ich aktywności naukowo-organizacyjno-dydaktycznej i jako takie wymagają szczególnej uwagi ze strony władz dziekańskich. Drobne niedociągnięcia związane są z brakiem lub błędnym określeniem przynależności do danej dziedziny i dyscypliny naukowej. Wszyscy nauczyciele akademicy wykazali się doświadczeniem dydaktycznym, nierzadko wieloletnim w prowadzeniu zajęć. Sześciu nauczycieli posiada ukończone studia podyplomowe takie jak, np.: „Studium podyplomowe ochrony przyrody”, „Użytkowanie lasu i transportu leśnego”, „Turystyka i edukacja leśna na terenach nieurbanizowanych”, „Podyplomowe studium przygotowania pedagogicznego”, czy „Studium podyplomowe w zakresie przedsiębiorczości dla nauczycieli”. Część kadry zdobyła także szereg uprawnień oraz certyfikatów potwierdzających umiejętności, np. certyfikaty: „Metodyka szacowania szkód – szacowanie szkód łowieckich”, Er- Mapper; ArcGIS Geostatistical Analysis; Community Maps; TLS Scanning; ArcGIS for Server; ArcGIS Network Analyst, ArcGIS 3D Analyst; City Engine (Esri Polska), „Wprowadzanie nawozów do obrotu – aspekty prawne a praktyka”. O bardzo dobrym przygotowaniu kadry naukowo-dydaktycznej świadczą publikacje wyników badań naukowych (342 publikacji z JCR, 367 publikacji bez IF i 505 innych opracowań). Wielu nauczycieli jest autorami i współautorami monografii naukowych, rozdziałów w monografiach, jak również podręczników i książek dydaktycznych (np. Wesołowski M., Woźniak A. 2006: Podstawy produkcji roślinnej. Skrypt do ćwiczeń dla studentów Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt. Wyd. AR Lublin; Bujak K., Deryło S., Kapeluszný J., Wesołowski M., Woźniak A. 2007. Ogólna uprawa roślin. Materiały pomocnicze do ćwiczeń pod red. M. Wesołowskiego. Wyd. AR Lublin; Woźniak A., Deryło S. 2008. Wybrane zagadnienia z ekologii i ochrony środowiska. Skrypt dla studentów. Wydawnictwo Naukowo-Dydaktyczne PWSZ w Jarosławiu, 108 ss.). Kadra realizująca zajęcia na kierunku agroleśnictwo pełniła rolę redaktorów specjalnych zeszytów w czasopismach naukowych, m.in.: Sustainability, Agriculture, Horticulturae, Plants, lub pełni funkcję redaktorów naczelnych albo członków rad redakcyjnych czasopism: Agronomy Science, NorthWestern Journal of Zoology, Biharean Biologist, Acta Agrobotanica, Rolnictwo i produkcja roślinna: teoria i praktyka” (Ukraina), Physiology and Molecular Biology of Plants, Polish Journal of Agronomy. Znaczna jest też aktywność nauczycieli na rzecz rozwoju naukowego studentów. Studenci są włączani w prace badawcze (np. badania nad odbudową populacji kuropatwy na terenie Nadleśnictwa Lubartów). Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku sprawują opiekę nad studenckimi kołami naukowymi. Studenci ocenianego kierunku działający w Studenckich Kołach Naukowych (SKN) opublikowali kilka oryginalnych prac naukowych, w tym kilka wysoko punktowanych. Studenci dzięki zaangażowaniu kadry dydaktycznej czynnie uczestniczą w konferencjach i sympozjach naukowych. Pracownicy i studenci są też aktywni na polu popularyzacji nauki, która prowadzona jest m.in. na lekcjach w szkołach, pogadanki na wystawach, festynach lokalnych, festiwalach tematycznych, udział na targach, wystawach, w konkursach tematycznych. Pracownicy realizujący zajęcia na ocenianym kierunku byli laureatami szeregu nagród i wyróżnień, zarówno za działalność naukową, jak i dydaktyczną (np. III miejsce podczas wojewódzkiego finału Plebiscytu Edukacyjnego 2021 „Nauczyciel na medal” w kategorii „Nauczyciel Akademicki”). Dobór kadry do prowadzenia zajęć podlega ściślemu

nadzorowi ze strony Rady Programowej kierunku agroleśnictwo oraz Kolegium Wydziału Agrobiotechnologii. Rada Programowa rekomenduje obsadę kadrową do prowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych na podstawie monitorowania zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji osób przewidywanych do realizacji zajęć dydaktycznych. Kadra dydaktyczna posiada również kompetencje w zakresie metod kształcenia na odległość. Wszyscy nauczyciele i studenci mają dostęp do platformy komunikacyjnej MS Teams oraz platformy edukacyjnej Eduportal. Wsparcie szkoleniowe i techniczne dla nauczycieli akademickich Uniwersytetu z zakresu tworzenia kursów i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewnia uczelniane Centrum Informatyki. Działalność naukowa, organizacyjna i dydaktyczna nauczycieli akademickich podlega systematycznej ocenie przez bezpośrednich przełożonych (ocena okresowa, hospitacje zajęć) oraz przez studentów (ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru). Opinie studentów dotyczące kadry akademickiej są także elementem ich oceny okresowej. Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się według ustaleń przyjętych w Zarządzeniu 103/2021 z dnia 29.10.2021. Każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co 2 lata, jednak nie rzadziej niż raz na 4 lata. Ocena nauczyciela akademickiego dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przeprowadzana jest po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Prowadzący zajęcia oceniani są przez studentów na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety. Sposób jej realizacji określa Zarządzenie nr 20/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 r. Wyniki tej ankiety wpisywane są w arkuszu oceny okresowej nauczyciela. Pracownik podlega również ocenie bezpośredniego przełożonego oraz Dziekana/Prodziekana na podstawie hospitacji w czasie zajęć ze studentami. Hospitację zajęć dydaktycznych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata. Uczelnia zapewnia, że ważnym elementem polityki kadrowej jest motywowanie pracowników poprzez finansowanie badań naukowych, projektów badawczych i artystycznych, a także wspieranie ich w uzyskiwaniu kolejnych stopni naukowych. Co roku przyznawane są nagrody JM Rektora za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i całokształt dorobku. W ubiegłym roku w ten sposób zostało nagrodzonych 9 nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku (5 nagród za działalność naukową, 1 nagroda za działalność dydaktyczną oraz 3 nagrody za działalność organizacyjną). W latach 2018-2021 16 osobom prowadzącym zajęcia na ocenianym kierunku przyznano dodatki jakościowe przyznawane na podstawie sumarycznej punktacji publikacji w czasopiśmie, materiałach i monografiach powyżej 70 punktów w przypadku, kiedy pracownik był pierwszym lub korespondencyjnym autorem, a publikacja przypisana jest do dyscypliny, w której pracownik zadeklarował co najmniej 50% czasu pracy. Formą motywacji pracowników do podnoszenia kompetencji dydaktycznych są również szkolenia z zakresu języka angielskiego, kreatywnych metod w edukacji czy wykorzystania multimediiów w procesie dydaktycznym. Z tej oferty skorzystało 13 pracowników naukowych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku.

Realizowana na Uczelni polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku zajęcia prowadzi 36 nauczycieli, największą grupę stanowią samodzielni pracownicy nauki (21 osób, w tym 4 osoby z tytułem profesora), dość liczna jest też grupa nauczycieli ze stopniem doktora (11 osób). Taka liczebność kadry oraz struktura kwalifikacji umożliwia prawidłową realizację zajęć zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Oceniany kierunek ma charakter interdyscyplinarny, wykorzystuje potencjał nauczycieli akademickich z Wydziału Agrobiotechnologii i z Wydziałów: Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, Biologii Środowiskowej, Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu oraz z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji. Kadra dydaktyczna reprezentuje kilka dyscyplin, w tym najwięcej jest reprezentantów dyscypliny wiodącej tj. rolnictwo i ogrodnictwo. Stwierdzono, że badania naukowe i projekty, charakterystyczne dla problematyki badawczej związanej z kierunkiem prowadzone są przez większość pracowników, co umożliwia im prawidłową realizację zajęć, w tym również nabywanie przez studentów umiejętności badawczych. Również niemal wszyscy pracownicy udokumentowali doświadczenie dydaktyczne w zakresie powierzonych im zajęć. Wyjątki stanowią prowadzący przedmioty: *agroturystyka i rekreacyjne wykorzystanie lasu* (ćwiczenia), *hodowla i użytkowanie lasu, taksacja i certyfikacja lasu, czy ocena i wykorzystanie drewna* (ta sama osoba prowadząca wykłady i ćwiczenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych). Potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych zaspokajane są poprzez szkolenia, a także różnego typu kursy. Kompetencje dydaktyczne nauczycieli weryfikowane są za pomocą ocen okresowych, hospitacji oraz oceny dokonywanej przez studentów w ramach anonimowej ankiety oceniającej sposób prowadzenia przedmiotu. Prowadzona polityka kadrowa zapewnia wsparcie rozwoju pracowników poprzez sformalizowane systemy motywacyjne, wyróżnienia i nagrody.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W procesie kształcenia na kierunku agroleśnictwo wykorzystywana jest przede wszystkim baza dydaktyczno-naukowa Wydziału Agrobiotechnologii. Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość korzystania ze wszystkich laboratoriów i aparatury (pod nadzorem pracownika), pracowni (w tym komputerowych) należących do poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału oraz Uczelni. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku odbywają się głównie w budynku „Collegium Agronomicum – Agro I i Agro II” przy ul. Akademickiej 15, gdzie do dyspozycji Wydziału znajduje się 11 sal wykładowych o pojemności od 60 do 217 osób, 13 sal ćwiczeniowych oraz 3 pracownie

komputerowe z pełnym wyposażeniem i oprogramowaniem. W budynku Agro I znajdują się ponadto 2 sale laboratoryjne i 6 nowoczesnych laboratoriów specjalistycznych. Zajęcia na kierunku agroleśnictwo są w części realizowane również w budynku Collegium Zootechnicum/Rektorat UP w Lublinie przy ul. Akademickiej 13. Część zajęć dydaktycznych odbywa się w budynku przy ul. Leszczyńskiego 7 (w 3 salach ćwiczeniowych i 7 laboratoriach), gdzie studenci ocenianego kierunku korzystają również z sal ćwiczeniowych Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Wykorzystywane są także laboratoria językowe Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji (6 sal dla 10-20 osobowych grup studentów o łącznej pow. ponad 200 m²) w budynku Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowego (CIW) Nowych Technik i Technologii UP w Lublinie, przy ulicy Głębokiej 28. Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w niezbędny do realizacji zajęć sprzęt, a w szczególności rzutniki multimedialne, ekrany, tablice suchościeralne, mikrofony, itp. Do dyspozycji studentów wykonujących prace dyplomowe są dobrze wyposażone laboratoria oraz stacje doświadczalne, które są własnością UP w Lublinie, m.in. Stacja Dydaktyczno-Badawcza w Sosnowicy, której powierzchnia wynosi 23,2 ha, w tym trwale użytki zielone (łąki) zajmują 19 ha, Polowa Stacja w Parczewie (powierzchnia 25,89 ha użytków rolnych, obiekt obecnie oddany w dzierżawę, z zapewnieniem możliwości odbywania praktyk studenckich), Gospodarstwo Doświadczalne na Felinie (gdzie zlokalizowana jest Stacja Terenowa wyposażona w maszyny do uprawy, siewu, pielęgnacji i zbioru roślin z poletek doświadczalnych, a także w profesjonalną suszarnię roślin zielarskich oraz sprzęt niezbędny do oceny jakościowej i ilościowej zebranych płodów rolnych), Gospodarstwie Doświadczalnym w Czesławicach k/Nałęczowa (znajdują się tu maszyny i sprzęt rolniczy wykorzystywane w prowadzeniu doświadczeń polowych oraz trzy hale wegetacyjne). W wymienionych stacjach terenowych znajdują się pola doświadczalne, niezbędne do prowadzenia badań naukowych i eksperymentów, których wyniki służą powstającym pracom dyplomowym. Studenci mogą także korzystać z wyposażenia Stacji Dydaktyczno-Badawczej Zwierząt Drobnych im. Laury Kaufman (hodowla 3 ras kur i 6 rodów przepiórek), Stacji Badawczej Małych Przeżuwaczy im. Prof. T. Efnera (hodowla 4 ras owiec i 2 ras kóz), a także gospodarstwa doświadczalnego w Uhrusku. Ważnym uzupełnieniem bazy dydaktycznej jest nowo wybudowane Centrum Badawczo-Wdrożeniowe i Dydaktyczne Innowacyjnych Technologii w Ogrodnictwie przy ulicy Doświadczalnej 50 na terenie Gospodarstwa Doświadczalnego Felin. W zakresie infrastruktury stworzono warunki do prowadzenia działalności naukowej oraz prawidłową realizację zajęć. Wykorzystano zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne. wybudowano szklarnię wielonawową typu Venlo. Wyposażenie sal i specjalistycznych pracowni jest zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwia prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, nieodlagające od aktualnie używanych w działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku agroleśnictwo oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych, komputerowych itp. Są w z całą pewnością dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup. Uczelnia posiada także udokumentowaną zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP dla budynków wykorzystywanych w procesie kształcenia studentów. Rekomenduje się prowadzenie okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej, w których brałoby udział zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni jak i studenci. Pracownicy i studenci ocenianego kierunku mają zapewniony dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej, dostęp do specjalistycznego oprogramowania wspomaga kształcenie przy użyciu metod i technik kształcenia na odległość. Internet

jest powszechnie dostępny w pomieszczeniach użytkowanych przez pracowników Uczelni oraz w pracowniach i salach komputerowych, a także na terenie domów studenckich. Uczelnia uruchomiła dla studentów usługę „Office365”, subskrybuje oprogramowanie Statistica - Rozszerzony Pakiet Akademicki, wdrożyła też narzędzie do zdalnego nauczania - platformę Eduportal. Studenci mają również stały i nieograniczony dostęp do komputerów i Internetu, mogą korzystać z pracowni ogólnouczelnianych (60 stanowisk). Dostępne są także hotspot w kompleksie dydaktycznym Agro II oraz budynku Biblioteki Głównej UP. Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oferuje użytkownikom dostęp do bezpłatnej sieci Wi-Fi oraz Oddziału Informacji Naukowej, w którym użytkownicy mogą uzyskać między innymi pomoc w poszukiwaniu materiałów źródłowych. Biblioteka dysponuje także 94 stanowiskami komputerowymi posiadającymi dostęp do Internetu, w tym do elektronicznej informacji naukowej. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiając im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych. Większość zajęć odbywa się w budynkach wolnych od barier architektonicznych, wyposażonych w windy lub platformy, natomiast korytarze, sale dydaktyczne i toalety przystosowane są dla studentów poruszających się na wózkach. W budynku Agro I i Agro II zastosowano następujące udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami: dwie windy wewnętrzne, platformy elektryczne zastosowane na schodach prowadzących do szatni oraz przejściowych między budynkami, a także sanitariaty z przystosowaniem znajdujące się na każdym piętrze. Z kolei w Collegium Zootechnikum/Rektorat znajduje się winda zewnętrzna z platformą, drzwi wejściowe oznaczone taśmami z przystosowaniem dla osób niedowidzących, schodotaz oraz szyny na schody trzystopniowe wewnątrz budynku, winda wewnętrzna oraz sanitariaty z przystosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami. W żadnym z pomieszczeń, w tym w dziekanacie, czy w salach wykładowych nie ma jednak pętli indukcyjnych. Rekomenduje się dalszy rozwój udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, a w szczególności zainstalowanie pętli indukcyjnych w salach wykładowych oraz dziekanacie. Gmach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie jest także przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez odpowiednie udogodnienia architektoniczne oraz specjalistyczny sprzęt elektroniczny, m.in. komputer z oprogramowaniem dedykowanym osobom niedowidzącym i słabowidzącym, lupa elektroniczna itp. Biblioteka dysponuje dodatkowymi strefami do nauki indywidualnej przeznaczonymi dla osób z niepełnosprawnościami, w których znajdują się również lampy antydepresyjne. Znajduje się tutaj również sala aktywizacyjna dla osób z niepełnosprawnościami, w której studenci mogą skorzystać z urządzeń wspomagających. Studenci i pracownicy Wydziału Agrobiotechnologii mają stały i nieograniczony dostęp do zasobów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (BG UP Lublin). Księgozbiór Biblioteki obejmuje literaturę tematyczną z zakresu kształcenia studentów kierunku agroleśnictwo, wymienioną w sylabusach przedmiotów przewidzianych w programie zajęć. Ponadto, Biblioteka dysponuje literaturą z obszaru nauk rolniczych, ogrodnictwa, zootechniki, technologii żywności, technik rolniczych, maszynoznawstwa przemysłu spożywczego, biologii, ochrony środowiska, matematyki, fizyki, chemii i podstaw techniki. W Bibliotece Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zgromadzono 387762 pozycji, wśród których są również publikacje z zakresu rolnictwa i leśnictwa, jak również agroleśnictwa. Biblioteka udostępnia również 57 baz danych oraz 1797 innych zasobów elektronicznych, na które składają się m.in. normy oraz patenty.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia dysponuje infrastrukturą badawczą i dydaktyczną, w tym odpowiednią liczbą sal i pracowni komputerowych z nowoczesnym wyposażeniem i oprogramowaniem, umożliwiającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz prawidłową realizację zajęć. W pracowniach i laboratoriach, które wykorzystywane są w procesie dydaktycznym, dydaktyczno-badawczym i naukowym znajdują się informacje o zasadach BHP. Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość korzystania ze wszystkich laboratoriów i aparatury, pracowni (w tym komputerowych) będących zarówno w gestii Wydziału Agrobiotechnologii, jak również całej Uczelni. Wszystkie sale dydaktyczne są wyposażone w odpowiedni sprzęt niezbędny do realizacji zajęć. Do dyspozycji studentów wykonujących prace dyplomowe są dobrze wyposażone laboratoria oraz nowoczesne stacje terenowe wraz z polami doświadczalnymi. Pracownicy i studenci ocenianego kierunku mają zapewniony dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej, w tym stały i nieograniczony dostęp do komputerów i Internetu. Infrastruktura pozwala na prowadzenie innowacyjnych, nowoczesnych badań naukowych powiązanych tematycznie z problematyką agroleśnictwa. Do swojej dyspozycji mają również bardzo dobrze wyposażoną bibliotekę, w której zbiorach znajduje się wiele ważnych dla rolnictwa, leśnictwa oraz agroleśnictwa publikacji naukowych. Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oferuje użytkownikom dostęp do bezpłatnej sieci Wi-Fi oraz Oddziału Informacji Naukowej, który zapewnia wsparcie i pomoc w poszukiwaniu materiałów źródłowych. Cała infrastruktura wykorzystywana w procesie dydaktyczno-naukowym umożliwia pełny udział osób z niepełnosprawnościami. Większość zajęć odbywa się w budynkach wolnych od barier architektonicznych, wyposażonych w windy lub platformy. Korytarze, sale dydaktyczne i toalety przystosowane są dla studentów poruszających się na wózkach. W Bibliotece znajduje się ponadto m.in. specjalistyczny sprzęt pozwalający na rozwój naukowy osób niedowidzących i słabowidzących. W najbliższym czasie Uczelnia planuje dalszy rozwój i doskonalenie infrastruktury oraz zasobów edukacyjnych wykorzystywanych w realizacji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Jednostka prowadząca oceniany kierunek współpracuje z wieloma podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Głównie są to konwencjonalne i ekologiczne gospodarstwa rolne, gospodarstwa leśne, przedsiębiorstwa zaopatrzenia i usług rolnych oraz gospodarki leśnej; przetwarzające surowce rolne i leśne, również instytuty badawcze o profilu związanym z kierunkiem studiów, organa administracji lokalnej i centralnej. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca jest realizowana na poziomie Uczelni, Wydziału oraz indywidualnie przez wykładowców ocenianego kierunku.

Rozwój współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym wpisano do celów strategicznych Uczelni. Kooperacja jest realizowana na zasadach określonych w Procedurze WA-S11 o współpracy z otoczeniem zewnętrznym w tworzeniu oraz doskonaleniu efektów uczenia się na kierunku studiów oraz w procedurach: WA-K3 (procedura weryfikacji osiągnięć zakładanych efektów kształcenia) oraz WA-K4 (procedura modyfikacji planów i/lub programów studiów). Konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania programu studiów do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy i oczekiwań pracodawców oraz osiągania efektów uczenia mają charakter spotkań formalnych (m.in. w ramach posiedzeń Kolegium Wydziałowego i Rady Programowej kierunku) i nieformalnych z interesariuszami zewnętrznymi. Zgodnie z procedurą WA-S11 sprawozdania z konsultacji z podmiotami zewnętrznymi są zbierane raz w roku (do 30 listopada) przez Radę Programową kierunku i przedstawiane WKdsJK. Rada Programowa kierunku współpracuje z otoczeniem zewnętrznym również w celu pozyskania informacji przydatnych dla zapewniania jakości kształcenia i realizacji efektów uczenia się na kierunku, dotyczące m.in. określania tematyki prac dyplomowych i ich realizacji. Wspomaga także udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia studentów. WKdsJK zamieszcza wyniki analizy w raporcie, a zalecenia przekazuje Radzie Programowej kierunku i Dziekanowi.

W Jednostce prowadzącej oceniany kierunek działa Rada Interesariuszy Zewnętrznych (na podstawie Regulaminu Rady Interesariuszy Zewnętrznych Wydziału Agrobiologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z 2014 r.). Rada zrzesza przedstawicieli renomowanych podmiotów gospodarczych, instytucji samorządowych, politycznych i społecznych zgłoszonych przez Dziekana oraz członków Kolegium Wydziału, którzy m.in. wspomagają aktualizację oraz doskonalenie praktycznego aspektu kształcenia na ocenianym kierunku, pod kątem potrzeb rynku pracy. Do zadań i kompetencji Rady należy przygotowanie opinii dla Kolegium Wydziału w sprawach dotyczących oceny programów, efektów uczenia się i planów kierunków studiów, oceny możliwości osiągania zakładanych efektów uczenia się i ich modyfikacji z uwzględnieniem potrzeb społeczno-gospodarczych, oceny programów, efektów uczenia się i planów nowotworzonych kierunków studiów uwzględniających misję i strategię rozwoju UP w Lublinie, jak również zgłaszanie propozycji dotyczących rozwoju i zmian w kierunkach studiów. Rada działa m.in. w ramach organizowanych zgodnie z Uchwałą Kolegium Wydziału, corocznie jesienią Dni Kierunku w formie konferencji, w trakcie której interesariusze zewnętrzni wyrażają swoją opinię na temat programu studiów oraz koncepcji i celów kształcenia. Ostatnie konsultacje z przedstawicielami otoczenia odbyły się w listopadzie 2022 roku, w której uczestniczyła liczna reprezentacja renomowanych podmiotów zewnętrznych zainteresowanych współpracą w zakresie kształcenia na ocenianym kierunku.

W odniesieniu do ocenianego kierunku przy wsparciu Rady Interesariuszy określono cele kształcenia i sylwetkę absolwenta, ze szczególnym uwzględnieniem pogłębionej wiedzy i umiejętności związanych z produkcją agroleśną, w oparciu o wiedzę z zakresu nauk podstawowych oraz z zakresu ochrony środowiska. Efektem prowadzonych konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym są pozytywne opinie odnośnie koncepcji kształcenia i jej realizacji oraz sugestie wzmocnienia praktycznych aspektów kształcenia, m.in. poprzez włączenie do programu praktyk studenckich, wykonywanie prac dyplomowych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach rolnictwa ekologicznego i agroleśnictwa oraz włączenie w proces dydaktyczny ekspertów-praktyków, prowadzących gospodarstwa rolno-leśne. Ze względu na krótki okres funkcjonowania kierunku na UP w Lublinie dotychczas tylko raz – w 2021 roku po sugestjach m.in. interesariuszy zewnętrznych wprowadzono zmianę w programie studiów, mianowicie w celu zwiększenia nacisku na pozyskanie wiedzy w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz agroekologii i ograniczenia problematyki leśnictwa, wprowadzono do programu studiów moduł *uprawa roli i roślin* i jednocześnie zmniejszono liczbę godzin modułów: *zarządzanie populacjami zwierząt i produkcja i przerób surowca drzewnego*.

W programie studiów nie ma zajęć terenowych ani praktyk studenckich. Prace etapowe również nie były dotychczas realizowane w ramach współpracy, co Jednostka prowadząca oceniany kierunek tłumaczy znaczną odległością od jednostek współpracujących. Ze względu na specyfikę kierunku rekomenduje się uzupełnienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zajęcia i prace etapowe realizowane z wykorzystaniem infrastruktury udostępnianej przez interesariuszy zewnętrznych. Natomiast dość liczne prace dyplomowe były dotychczas wykonywane we współpracy z różnymi nadleśnictwami, głównie w obrębie RDLP w Lublinie, ale również innych dyrekcji regionalnych oraz przy wsparciu zarządów okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego i podległymi kołami łowieckimi. W ramach takiej współpracy w 2022 roku powstały m.in. prace: „Analiza porównawcza dwóch metod inwentaryzacji jeleniowatych w Ośrodku Hodowli Zwierzyny Nadleśnictwa Zwierzyniec”; „Analiza zasobów drewna martwego na terenie rezerwatu przyrody „Lasy Parczewskie”, „Wpływ użytkowania rolniczego na rozmieszczenie terytoriów puszczyka *Strix aluco* w leśnictwach Liski i Gołębowiec” oraz „Analiza porównawcza szkód w młodszych stadiach rozwojowych drzewostanów oraz kosztów ochrony lasu przed zwierzyną na terenie dwóch wybranych nadleśnictw”.

Pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku współpracują z licznymi podmiotami społeczno-gospodarczymi w regionie, a wiedza i doświadczenia pozyskane dzięki temu są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Współpraca obejmuje przede wszystkim zlokalizowane w województwie lubelskim i sąsiednich przedsiębiorstwach sektora rolno-spożywczego o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym. Pracownicy Wydziału uczestniczą w różnorodnych przedsięwzięciach o charakterze promocyjnym, naukowo-dydaktycznym, integracyjnym, kulturalnym oraz popularyzatorskim. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są m.in. instruktor ścinki i obalania drzew, certyfikowany doradca leśny oraz zastępca dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie.

W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi zrealizowano dotychczas wiele wartościowych projektów badawczych, których wyniki wykorzystywane są zarówno w budowaniu koncepcji kształcenia, jak również w procesie dydaktycznym. Dotychczas realizowano m.in. badania we współpracy z Zespołem Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych nt. „Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Ponidziu”. Z kolei na rzecz Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym realizowany jest projekt wypasu owiec rasy świniarka w systemie sylwopastoralnym w otulinie zespołu zamkowo-parkowego Zamku w Janowcu - celem działania realizowanego przez Oddział Zamek

w Janowcu oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie jest przywrócenie właściwego stanu cennych siedlisk przyrodniczych, w tym ciepłolubnych muraw napiaskowych oraz muraw kserotermicznych. Natomiast we współpracy z lokalnymi producentami zrealizowano badania m.in. dotyczące syntezy materiałów wyjściowych do hodowli owsa, wdrażania hodowli opartej o MAS oraz mapowania genów odporności na rdzę koronową; cech wzrostowych drzew; technologii uprawy pszenżyta jarego oraz nawożenia mineralnego pszenicy jarej z suplementacją siarki. W ostatnich 5 latach pracownicy Wydziału zarejestrowali wiele patentów m.in. dot. starterów oligonukleotydowych. Na ocenianym kierunku prowadzi zajęcia również wykładowca powołany na obserwatora w Komitecie Monitorującym Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pracownicy Wydziału aktywnie współpracują z podmiotami gospodarczymi i przedsiębiorstwami sektora związanego z produkcją rolno-leśną również w zakresie doradztwa, prowadzą konsultacje metodyczne oraz przygotowują ekspertyzy i opinie dla podmiotów gospodarczych, angażują się w działania organizacji branżowych oraz w realizację programów wspierających rozwój indywidualnych gospodarstw. Działania te są realizowane również w ramach konferencji tematycznych, festiwali nauki, pokazów, prelekcji, warsztatów, poprzez strony internetowe, spotkania z właścicielami gospodarstw i przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem surowców agroleśnych, dostawcami, organizacjami pozarządowymi, społecznością lokalną i mediami oraz w ramach tzw. dni otwartych. W szczególności, wykłady prowadzone są dla Polskiego Towarzystwa Agronomicznego i Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Agroleśnictwa, producentów rolnych w CDR w Brwinowie i ODR Końskowola, również dla pracowników Nadleśnictwa Parczew, Świdnik, Włodawa w zakresie rozpoznawania rzadkich, zagrożonych, ginących i chronionych gatunków flory występujących na terenie tych nadleśnictw. Poza tym, zajęcia edukacyjne w zakresie rolnictwa, leśnictwa, bioinżynierii i inżynierii ekologicznej na poziomie wyższej uczelni są prowadzone również dla uczniów okolicznych szkół średnich.

Uczelnia udostępnia interesariuszom zewnętrznym pomieszczenia dla wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, naukowych i organizacyjnych, organizuje przedsięwzięcia promocyjne, współorganizują i uczestniczą w uroczystościach organizowanych przez instytucje państwowe i samorządowe. Współpraca z otoczeniem jest realizowana również w ramach zadań statutowych Biura Karier, które obejmują nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami, gromadzenie informacji o firmach działających w kraju, pozyskiwanie ofert pracy, przeprowadzanie naboru i preselekcję na zlecenia pracodawcy studentów i absolwentów poszukujących pracy, organizowanie prezentacji firm na uczelni, uczestnictwo w spotkaniach z pracodawcami poza uczelnią; współpracę z instytucjami rynku pracy, a zwłaszcza urzędami pracy, OHP, szkolnymi centrami kariery oraz niepublicznymi biurami pośrednictwa pracy oraz badanie i analiza losów zawodowych absolwentów Uczelni. Studenci mogą uczestniczyć w organizowanych na poziomie uczelni paneli z pracodawcami. Na stronie uczelni studenci mogą znaleźć aktualne informacje o warsztatach i szkoleniach zwiększających konkurencyjność absolwentów na rynku pracy, jak również ofert pracy i wolontariatów. Pracodawcy mają możliwość zamieszczenia swojej wizytówki oraz oferty pracy. Co roku Uczelnia bierze aktywny udział w Dniach Karier, których myślą przewodnią jest motywowanie studentów i absolwentów do rozwoju osobistego, wskazanie narzędzi do odkrywania swoich talentów, mocnych stron oraz dopasowania ich do oczekiwania pracodawców.

W Jednostce prowadzone są działania mające na celu zintensyfikowanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi na danym kierunku, m.in. w oparciu o systemowe – wedle określonych procedur, zbierane informacje i przekazywane Kolegium Wydziału oraz Radzie Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo. Kwestia rozwoju współpracy jest również przedmiotem spotkań nauczycieli

odpowiedzialnych za poszczególne moduły z potencjalnymi interesariuszami zewnętrznymi i włączania ich w proces doskonalenia jakości kształcenia. Nawiązywanie współpracy z nowymi interesariuszami zewnętrznymi, którzy są związani z kierunkiem agroleśnictwo następuje w drodze realizacji wspólnych badań naukowych, projektów, uczestnictwo w konferencjach naukowych lub innych przedsięwzięciach realizowanych przez pracowników badawczo-dydaktycznych.

Ewaluacja współpracy z otoczeniem odbywa się w trybie ciągłym w ramach prac Rady Programowej. Rada prowadzi ewidencję zawartych umów z interesariuszami zewnętrznymi i pisemnych opinii interesariuszy, zaprasza interesariuszy do prowadzenia zajęć, warsztatów i wykładów. Rada wspólnie z interesariuszami zewnętrznymi analizuje wyniki ankiet satysfakcji studenta dotyczących treści przedmiotów realizowanych na kierunku. W sumie, prowadzone są przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca oceniany kierunek współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym zarówno w obszarze badań naukowych, jak i w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w ocenie, doskonaleniu i modyfikacji planów i/lub programów studiów oraz w określaniu efektów uczenia się, a następnie weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. j ewaluacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się na kilku płaszczyznach, mianowicie: poprzez podnoszenie kompetencji językowych pracowników i studentów, krótkookresowe zatrudnianie kadry naukowej z zagranicy, poprzez udział kadry w międzynarodowych projektach badawczych i dydaktycznych, poprzez wyjazdy kadry na staże zagraniczne, sympozja i konferencje naukowe. Umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia studentów na ocenianym kierunku w pierwszej kolejności służy uczestniczenie w obowiązkowych zajęciach z nowożytnego języka obcego (język angielski, język niemiecki, język rosyjski lub język francuski) prowadzonych przez wykwalifikowanych i doświadczonych lektorów z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji (CNJOiC). Zgodnie z opisem w karcie przedmiotu, celem kursu języka obcego jest rozwinięcie kompetencji językowych na poziomie B2+ (CEFR), doskonalenie umiejętności językowych w zakresie słownictwa specjalistycznego oraz rozwijanie umiejętności poprawnej komunikacji w środowisku zawodowym. Lektoraty odbywają się w pierwszym semestrze w wymiarze 30 godzin na studiach stacjonarnych i 15 godzin na studiach niestacjonarnych. Ocena z zajęć z języka obcego wliczana jest do średniej oceny ze studiów. Dużym wsparciem dla studentów w rozwijaniu ich kompetencji językowych są konsultacje lektorów CNJOiC, w trakcie których studenci mogą uzyskać pomoc w zakresie przekraczającym program lektoratów. W planach studiów ocenianego kierunku oferowane są ponadto przedmioty specjalistyczne prowadzone w języku angielskim, takie jak: *agroforest entomology, agroforest diagnostic, agricultural policy and legal regulations oraz management of forest and open spaces*. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie oferuje studentom i pracownikom Uczelni możliwość doskonalenia umiejętności językowych w ramach specjalistycznych kursów realizowanych w Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji UP w Lublinie. W aktualnej ofercie Centrum jest 60-godzinny kurs przygotowujący do egzaminu z języka technicznego przeprowadzanego przez MONDIALE Testing – Accredited Test Centre z siedzibą w Szwajcarii. Pracownicy i studenci mogą również uczestniczyć w 100-godzinny kursie poszerzającym umiejętności w zakresie języka angielskiego lub niemieckiego. Kurs przygotowuje do egzaminu TELC (The European Language Certificate) i odbywa się na różnych poziomach zaawansowania (B1, B2, C1). Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji UP w Lublinie prowadzi również kursy: języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego, doszkalające do Egzaminu Centralnego z języków obcych oraz język obcy w środowisku zawodowym. Umiejdzynarodowienie wspierają kolejne edycje bezpłatnych kursów języka angielskiego realizowane w ramach projektu „Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i administracyjnej oraz potencjału instytucjonalnego w przyjmowaniu osób z zagranicy przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie”. W ramach tego projektu 18 nauczycieli akademickich Wydziału Agrobiotechnologii w latach 2017-2022 aktywnie podnosiło swoje umiejętności językowe. Z kolei w ramach programu „Przyrodniczy MIT – program dostosowania Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie do wyzwań Nauki 2.0” (nr projektu POWR.03.05.00-00- Z209/2018), współfinansowanego przez UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, dwoje pracowników Wydziału uczestniczyło w specjalistycznym kursie języka angielskiego z terminologią nauk przyrodniczych, natomiast jedna osoba spoza Wydziału realizująca zajęcia na ocenianym kierunku uczestniczyła w intensywnym kursie doszkalającym specjalistycznego akademickiego języka angielskiego z wykorzystaniem terminologii weterynaryjnej i zoologicznej (Projekt „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie”). Dla studentów dobrą okazją dla doskonalenia umiejętności językowych jest udział w organizowanych w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Międzynarodowych Sympozjach Studenckich Kół Naukowych. Jednocześnie, studenci Wydziału Agrobiotechnologii włączani są w organizację międzynarodowych konferencji naukowych (np. II Międzynarodowa Konferencja „Gospodarka Przestrzeni a Zasoby Przyrodnicze”, 2022 r.). W proces kształcenia studentów na Wydziale Agrobiotechnologii włączani są pracownicy

zagranicznych uczelni, realizujący zajęcia dydaktyczne w ramach pobytów krótko- i długoterminowych. W ostatnim czasie na Wydziale Agrobiotechnologii gościli pracownicy naukowcy z Bingol University, University of Cukurova, University of Foggia, Vytautas Magnus University Agriculture Academy, Isparta University of Applied Sciences, Lviv National Environmental University oraz Kijowskiego Uniwersytetu Borysa Grinczenki, którzy w ramach programu Erasmus+ lub jako profesorowie wizytujący prowadzili dla studentów wykłady z zakresu szeroko rozumianej produkcji rolniczej. Na Wydziale organizowane są również wykłady otwarte z udziałem zaproszonych gości z zagranicy. Wykłady w ramach cyklu Open Seminar prowadzone są od 2016 r. Swoje dokonania naukowe przedstawiali badacze z Ukrainy, Turcji, Indii, Irlandii, Francji i Wielkiej Brytanii. W ramach współpracy międzynarodowej odbywają się również wizyty studyjne wykładowców z zagranicy, którzy poza spotkaniami i seminariami z pracownikami Wydziału realizują również zajęcia ze studentami. Wśród kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku znajdują się nauczyciele, którzy uczestniczyli w realizacji projektów międzynarodowych takich jak: „Oat domestication - understanding the origin of a European cereal”, czy „Kluczowe, długofalowe współdziałania dla opracowania innowacyjnego, ekologicznego podejścia w produkcji biostymulatorów” realizowanym od 2022 r. w ramach programu Partnerstwa Strategiczne – NAWA. Współpraca międzynarodowa zaowocowała ponadto zapraszaniem pracowników Wydziału Agrobiotechnologii do grona redaktorów uznanych czasopism zagranicznych, takich jak: Agriculture, Agriculture and Plant Sciences: Theory and Practice, Agronomy, Applied Sciences, Commodities, Environmental Pollution, International Journal of Environmental Research and Public Health, Sustainability itp. Strategia umiędzynarodowienia zakłada również wspieranie mobilności międzynarodowej studentów i kadry naukowo-dydaktycznej w ramach dostępnych programów stypendialnych i szkoleniowych. Obecnie głównym narzędziem umożliwiającym zagraniczną mobilność jest program Erasmus+. Informacje o programach umożliwiających podjęcie studiów za granicą studenci uzyskują poprzez stronę internetową Biura Mobilności Akademickiej, kontakt bezpośredni lub za pomocą poczty elektronicznej z pracownikami Biura, a także bezpośrednią informację przekazywaną przez wydziałowego Koordynatora. Koordynator wydziałowy programu Erasmus+ wraz z Dziekanem Wydziału organizują spotkania ze studentami, podczas których zachęcają ich do korzystania z oferty wyjazdów zagranicznych. Jednak studenci ocenianego kierunku jak dotąd nie wykazali zainteresowania wyjazdem na studia lub praktykę na uczelnię partnerską, mimo organizowanych kampanii informacyjnych w Uczelni i na Wydziale, dotyczy to również mobilności wirtualnej. Wydziałowy Koordynator wspiera również organizację pobytu zagranicznych nauczycieli przyjeżdżających w celu realizacji zajęć w ramach „Staff Mobility For Teaching Assignments” (STA), aranżując wykłady, prelekcje i spotkania ze studentami. Istotne znaczenie dla stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo ma współpraca międzynarodowa kadry dydaktycznej, której udział w szkoleniach, stażach i konferencjach naukowych pozwala na zdobycie nowych doświadczeń wykorzystywanych do doskonalenia i uaktualniania programu kształcenia. W latach 2017-2022 pracownicy Wydziału Agrobiotechnologii 137 razy wyjeżdżali za granicę w celach służbowych. Dużym zainteresowaniem wśród pracowników Wydziału cieszą się również staże zagraniczne.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się na kilku płaszczyznach, mianowicie: poprzez podnoszenie kompetencji językowych pracowników i studentów, krótkookresowe zatrudnianie kadry naukowej z zagranicy, poprzez udział kadry w międzynarodowych projektach badawczych i dydaktycznych, poprzez wyjazdy kadry na staże zagraniczne, sympozja i konferencje naukowe. Nauczyciele akademicy wykazali znaczną aktywność w zakresie mobilności międzynarodowej poprzez uczestnictwo w wyjazdach dydaktycznych w ramach Erasmus+, staże naukowe i udział w konferencjach zagranicznych. Studenci niestety nie wykazali praktycznie żadnej chęci wyjazdów międzynarodowych. Jedyną aktywnością w tym zakresie z ich strony było włączenie się do organizacji konferencji międzynarodowych. Wydział Agrobiotechnologii prowadzi nadzór i monitoring umiejdzynarodowienia procesu kształcenia. Ponadto Uczelnia podejmuje działania zmierzające do intensyfikacji umiejdzynarodowienia kształcenia poprzez dbałość o środki finansowe na ten cel.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia dedykuje studentom wsparcie w uczeniu się, a także rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym. Jest ono dostosowane do specyfiki studiów i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Przybiera ono zróżnicowane formy i wykorzystuje współczesne technologie w procesie kształcenia, co jest niezbędne w momencie ograniczonego działania Uczelni.

Uczelnia dedykuje zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Regulamin studiów przewiduje relewantne instytucje w zakresie studiowania takie jak np. urlopy od zajęć, egzaminy komisyjne oraz indywidualną organizację studiów. Studenci mogą konsultować aspekty związane ze swoim procesem uczenia się z nauczycielami akademickimi, którzy prowadzą określone zajęcia. W związku z tym odbywają się regularne dyżury, które są dostosowane do planów zajęć na kierunku agroleśnictwo. Uczelnia dodatkowo organizuje lub wspiera aktywności mające bezpośrednie przełożenie na potencjał naukowy studentów.

Działalność naukowa studentów ocenianego kierunku skupia się m.in. na realizacji badań w ramach prac dyplomowych. Praktyczne umiejętności studenci mogą poszerzać na zasadzie „wolontariatu”, uczestnicząc w zadaniach badawczych w ramach projektów NCN, ARiMR, MEN, WFOŚiGW, NCBiR oraz

unijnych koordynowanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. W latach 2018-2022 na Wydziale realizowano 23 takie projekty.

Osoby wybitnie uzdolnione, posiadające znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe mogą ubiegać się o indywidualny program studiów oraz o stypendium Rektora. Dzięki temu mają możliwość rozszerzania zakresu wiedzy w wybranych specjalnościach oraz udziału w znacznie większym stopniu w pracach naukowych, np. w ramach kół naukowych, do uczestnictwa w których zachęceni są przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne. Uczelnia stosuje uczelniane, materialne i pozamaterialne instrumenty oddziaływania na studentów ocenianego kierunku, mające na celu motywowanie ich do osiągania bardzo dobrych wyników w nauce. Głównymi aktywnościami realizowanymi w tym zakresie są przyznawane stypendia, które wynikają jednak z dyspozycji właściwych przepisów Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 r. czy ministerialne programy stypendialne czy naukowe. Studenci spełniający określone warunki mogą również odbywać studia według indywidualnej organizacji studiów oraz ubiegać się o wszystkie stypendia regulowane przepisami zawartymi w ustawie oraz regulaminem świadczeń dla studentów, tj. o zapomogi, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, stypendium socjalne. Kryteria przyznawania świadczeń są przejrzyste. W sytuacji zaistniałych problemów, informacji oraz pomocy udzielają pracownicy administracyjni.

Zagadnienia dotyczące procesu dydaktycznego omawiane są podczas spotkań Kolegium Dziekańskiego i studentów, organizowanych na początku roku akademickiego oraz sukcesywnie w miarę potrzeb w trakcie jego trwania, a także podczas organizowanych corocznie Dni Kierunku. Łącznikiem pomiędzy władzami Wydziału i studentami są opiekunowie lat oraz starostowie lat.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie oraz Wydział Agrobioinżynierii zapewniają szeroką ofertę mobilności studentów. Strategia w zakresie współpracy krajowej i zagranicznej zawierająca 10 celów strategicznych w tym zwiększanie mobilności studentów w ramach krajowych i międzynarodowych programów wymiany jest jedną z najważniejszych zawartych w aktualnej Strategii rozwoju Wydziału Agrobioinżynierii.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wdraża formy dostosowania procesu kształcenia dla studentów oraz doktorantów z niepełnosprawnościami. Większość zajęć odbywa się w budynkach wolnych od barier architektonicznych, wyposażonych w podjazdy, windy, platformy oraz sanitariaty dla osób z niepełnosprawnościami. Materiały dydaktyczne są na prośbę studentów z niepełnosprawnościami udostępniane przez prowadzących w formie dostosowanej do ich potrzeb, np. powiększona czcionka, możliwość nagrywania zajęć na dyktafon, wersja elektroniczna materiałów. Studenci mogą korzystać z urządzeń wspomagających na zajęciach oraz egzaminach, np. dyktafony, notebooki, powiększalnik, lupa powiększająca, dostępnych w wypożyczalni sprzętu technicznego Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Współpraca z Samorządem Studentów i organizacjami studenckimi jest wielopłaszczyznowa, różnorodna i ścisła. Dziekan powołuje dla każdego rocznika studiów opiekuna roku, wybierając go spośród nauczycieli akademickich. Na każdym z siedmiu Wydziałów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie znajduje się Samorząd Wydziałowy, który działa w ramach swojej jednostki. Samorząd Studencki ma swoich przedstawicieli w Senacie oraz w Komisjach Senackich. Zadaniem Samorządu Studenckiego jest dbanie o dobro społeczności studenckiej. We współpracy z Samorządem Studenckim podejmowane są najważniejsze decyzje dotyczące kwestii związanych ze sprawami socjalno-bytowymi

studentów. Studenci są też członkami Rad Programowych poszczególnych kierunków, w tym agroleśnictwa, uczestniczą aktywnie w tworzeniu i doskonaleniu programów nauczania.

Uczelnia prowadzi bieżącą ewaluację oraz przeglądy działalności oferowanego systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się. Nie są one prowadzone w sposób oficjalny i sformalizowany, a stanowią zbiór rozlicznych działań komunikacyjnych i naprawczych ze szczególnym uwzględnieniem w tym procesie roli samorządu studenckiego.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Studenci kierunku agroleśnictwo otrzymują niezbędne wsparcie w ramach realizacji procesu kształcenia, m.in. poprzez dostępność nauczycieli akademickich. W Uczelni prowadzona jest cykliczna ocena procesu dydaktycznego, co pozwala na jego udoskonalanie oraz dostosowywanie do potrzeb studentów. Infrastruktura Uczelni jest udostępniana studentom również poza zajęciami w celu prowadzenia badań oraz spotkań organizacji studenckich. Uczelnia wspiera studentów z niepełnosprawnościami poprzez dostosowanie kampusu do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz umożliwienie wsparcia ze strony osób trzecich. W Uczelni prowadzone są działania psychoprofilaktyczne. Do potrzeb studentów podchodzi się indywidualnie z zachowaniem określonych na Uczelni formalnych procedur w zakresie wsparcia, studenci mogą liczyć na odpowiednią pomoc, a w razie potrzeby na właściwą reakcję ze strony pracowników Uczelni.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia otwarty dostęp do aktualnej informacji, gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, związanej z procesem kształcenia na ocenianym kierunku począwszy od informacji o rekrutacji na studia, realizacji procesu nauczania i uczenia się oraz przyznawanych kwalifikacjach, a skończywszy na informacji o możliwościach zatrudnienia absolwentów lub dalszego kształcenia.

Ze strony domowej Uczelni jak i Wydziału są dostępne informacje dotyczące rekrutacji. W zakładce Rekrutacja zaprezentowano ofertę edukacyjną Uczelni, kryteria przyjęć na poszczególne kierunki, wymagane dokumenty w procesie rekrutacji oraz inne bardzo przydatne informacje dla kandydatów na studia.

Wszystkie informacje nt. rekrutacji podane są w czytelnej i przystępnej dla kandydata formie, załączone są także wszystkie powiązane akty prawne. Biuletyn Informacji Publicznej zawiera niezbędne informacje dotyczące Uczelni, m.in. informacje o władzach, strukturze organizacyjnej, kierunkach kształcenia, szkole doktorskiej, finansach Uczelni, akty prawne, w tym najważniejsze - Statut i Regulamin Organizacyjny, programy studiów oraz ogłoszenia, w tym oferty pracy na Uczelni, Zamówienia Publiczne. Natomiast misja i strategia Uczelni oraz jej status akademicki przedstawione są w zakładce Uniwersytet.

Ze strony głównej Uczelni w zakładce Edukacja/Student są dostępne także informacje dla studentów. W podkatalogu Tok studiów znajdują się takie informacje jak, m.in.: organizacja roku akademickiego, plany zajęć, terminy zjazdów na studiach niestacjonarnych, opłaty za studia, regulamin studiów. W podkatalogu Stypendia podano informacje na temat możliwości ubiegania się o różne stypendia.

Z poziomu Edukacja/Student można wejść w zasoby przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami, niemniej jednak w tym podkatalogu podano tylko aktualności, m.in. poinformowano o podpisanych umowach z PFRON, czy też Fundacją Heros i innymi organizacjami. Jest także informacja o bezpłatnych poradach i pomocy psychologicznej. Niemniej strona internetowa Uczelni nie posiada wyraźnego, łatwo widocznego hiperłącza (ikony) pozwalającego na dostosowanie wielkości tekstu oraz kontrastu koloru dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Rekomenduje się dopracowanie treści zamieszczonych na stronie internetowej i przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, w tym podanie w bardziej widoczny sposób informacji o możliwości udogodnienia strony internetowej dla osób z niepełnosprawnością wzroku.

Informacje dotyczące programu kształcenia podawane są do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony wydziałowej, w zakładce Kształcenie. Zamieszczono tam całą dokumentację związaną z kierunkiem zootechnika: plany studiów, opisy modułów (sylabusy), w których podano wszystkie najważniejsze informacje na temat realizowanych zajęć, w tym sposób weryfikacji efektów uczenia, efekty uczenia, organizację roku akademickiego, wytyczne do przygotowania prac dyplomowych.

Strona internetowa posiada możliwość transkrypcji/przełączenia na następujące języki: angielski, ukraiński i rosyjski. Rekomenduje się prowadzenie bieżącej aktualizacji informacji publikowanych na stronie internetowej w tym informacji rekrutacyjnych w dostępnych językach obcych.

W ramach działania systemu zapewnienia jakości kształcenia przewidziano ewaluację strony wśród studentów poprzez prowadzone monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach. Jednak obecnie ze względu na to, że strona internetowa dopiero co rozpoczęła działanie w nowej odsłonie Biuro Komunikacji nie prowadziło jeszcze ankiet ewaluacyjnych.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku agroleśnictwo oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów. Jakość informacji o studiach, w szczególności zamieszczonych na stronie internetowej, podlega ocenie przez studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie obowiązuje jednolity dla całej Uczelni Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia (WSZJK) powołany Uchwałą nr 53/2019-2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. W trosce o najwyższą jakość kształcenia określoną w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2019-2030, zawarte w Uchwale zadania priorytetowe zalecają stałe doskonalenie funkcjonowania wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia zarówno na poziomie uczelnianym jak i wydziałowym przez:

- ciągłe podnoszenie poziomu kształcenia studentów;
- ciągłe podnoszenie wykształcenia absolwentów;
- doskonalenie jakości pracy dydaktycznej zatrudnionych nauczycieli akademickich oraz specjalistów spoza Uczelni;
- wykorzystywanie dorobku dydaktycznego i naukowego nauczycieli akademickich w pracy dydaktycznej.

W oparciu o powyższą Uchwałą WSZJK obejmuje trzy obszary działania: ocenę, zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia na poziomie Uczelni, Wydziałów i poszczególnych kierunków studiów.

Zgodnie z przyjętą Uchwałą Senatu zakres działania systemu obejmuje:

- analizę jakości procesu kształcenia,
- badanie karier zawodowych absolwentów oraz opinii interesariuszy zewnętrznych w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej i dostosowania efektów uczenia się do aktualnych potrzeb rynku pracy,

- c) opracowanie wytycznych dla wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia w zakresie: a) analizy zgodności kierunku studiów ze strategią uczelni oraz potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczymi, b) sposobów weryfikacji osiąganych przez studenta efektów uczenia się, organizacji i warunków prowadzenia zajęć, c) prawidłowego przyporządkowania punktów ECTS do modułu, d) opracowania metod doskonalenia programu studiów,
- d) weryfikację i opracowanie metod doskonalenia jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego w zakresie kontaktów z pracownikami Uczelni oraz działania systemów informatycznych,
- e) analizę warunków socjalno-bytowych studentów i doktorantów w domach akademickich.

Nadzór nad funkcjonowaniem WSZJK na szczeblu Uczelni sprawuje Prorektor ds. Studenckich i Dydaktyki, a na szczeblu Wydziału i kierunku Dziekan. W celu realizacji działań na poziomie Uczelni Rektor powołuje Uczelnianą Komisję ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia, której przewodniczy Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. W skład komisji wchodzi Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia.

W celu realizacji przyjętych działań na poziomie Wydziału Agrobioinżynierii Dziekan powołuje Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK) w skład, której wchodzi Prodziekan jako przewodniczący, co najmniej pięciu nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale, przedstawiciel studentów wskazany przez wydziałową radę samorządu studentów oraz przedstawiciel doktorantów studiujących na wydziale wskazany przez Radę Doktorantów. Do zadań WKdsJK w zakresie zapewnienia jakości kształcenia należy: a) wskazywanie metod doskonalenia kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, metod i form kształcenia, sposobów weryfikacji efektów uczenia się, prawidłowego stosowania i przyporządkowania punktacji ECTS, organizacji procesu dydaktycznego na wydziale, b) wspieranie rad programowych w działaniach, c) opiniowanie nowotworzonych i doskonalonych programów studiów, d) opracowanie metod doskonalenia obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, e) działanie zgodne z opracowanym harmonogramem w zakresie doskonalenia jakości kształcenia; w zakresie oceny jakości kształcenia należy: a) monitoring działań wynikających z rekomendacji Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia na wydziale, b) analiza metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studenta, c) analiza dostosowania efektów uczenia się do wymogów rynku pracy, d) ocenianie poziomu merytorycznego jakości prac dyplomowych oraz prawidłowości przeprowadzania egzaminu dyplomowego, e) koordynowanie ankietyzacji dotyczącej studenckiej oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne, f) analiza wyników oceny jakości kształcenia w szczególności wyników przeprowadzonych egzaminów i innych form weryfikowanych efektów uczenia się, oceny dokonywanej przez studentów i pracowników oraz wnioski z monitorowania karier absolwentów uczelni, g) ocena warunków socjalnych studentów i doktorantów, h) coroczne przedstawienie Dziekanowi i Kolegium Wydziału oraz Uczelnianej Komisji rezultatów oceny jakości kształcenia na Wydziale i przedstawianie zaleceń dotyczących planu naprawczego dla poprawy jakości kształcenia, i) publikowanie na stronie Wydziału corocznych rezultatów oceny jakości kształcenia.

Na poziomie kierunku studiów Rektor powołuje Rady Programowe dla każdego kierunku. Rada Programowa kierunku agroleśnictwo została powołana Zarządzeniem 148/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie powołania rad programowych na kierunkach studiów: agroleśnictwo (...) realizowanych na Wydziale Agrobioinżynierii. W skład Rady Programowej ocenianego kierunku studiów wchodzi przewodniczący oraz pięciu członków, w tym czterech nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia

na ocenianym kierunku i przedstawiciel studentów. Nadzór organizacyjny i administracyjny nad procesem kształcenia sprawuje Dziekan i Prodziekan.

Wdrażany i monitorowany przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia zapewnia nadzór nad jakością kształcenia na kierunku agroleśnictwo oraz kompetencjami i zakresem odpowiedzialności osób w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Odbywa się to na każdym poziomie, formie i etapie w oparciu o Wydziałową Księgę Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, harmonogramu działań oraz wprowadzone procedury. Wydziałowa Księga Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia stanowi dokument opisujący wszystkie działania na rzecz jakości kształcenia, określający odpowiedzialność osób objętych systemem za wykonanie przypisanych działań oraz wskazujący sposób wykorzystania informacji do prowadzenia racjonalnej polityki kształcenia na Wydziale Agrobiotechnologii.

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia opiera się na realizacji procedur, które zostały wprowadzone na podstawie Zarządzenia 20/2020 Rektora z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedur funkcjonowania wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia oraz określenia wzorów ankiet oceniających jakość kształcenia w UP w Lublinie. Zarządzenie formułuje 10 procedur, w tym 8 dotyczących zarządzania dydaktyką oraz 8 wzorów ankiet, tj.: 1) i 2) ankietę studenta w zakresie oceny wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczyciela akademickiego i nauczyciela języków obcych, 3) ankietę dyplomanta, 4) ankietę absolwenta, 5) arkusz hospitacyjny oceny pracy nauczyciela akademickiego. Uzupełnieniem tych procedur są procedury wprowadzone do Wydziałowej Księgi Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Porządkują, regulują i optymalizują one wszystkie aspekty procesu kształcenia co wskazuje, że WKdsJK odgrywa aktywną i twórczą rolę w tworzeniu wysokiej jakości kształcenia na kierunkach funkcjonujących na Wydziale Agrobiotechnologii, w tym na kierunku agroleśnictwo. Opracowane procedury dotyczą m.in. realizacji procesu kształcenia na studiach I i II stopnia, dyplomowania, oceny jakości prac dyplomowych, przygotowania modułów, modyfikacji planów i/lub programów studiów, zasięgania opinii absolwentów, hospitacji zajęć, rekrutacji na studia, weryfikacji osiągnięć zakładanych efektów kształcenia, oceny zajęć dydaktycznych przez studentów, współpracy z otoczeniem zewnętrznym, oceny bazy materialnej, gromadzenia i udostępniania informacji o jakości kształcenia, oceny mobilności studentów określająca monitorowanie w zakresie wymiany, zasad reagowania na konflikty, dyskryminację i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa. Każda z tych procedur jest dokładnie opisana z uwzględnieniem celu stosowania, odpowiedzialności, przedmiotu i zakresu działań, opisu postępowania oraz podanym wykazem dokumentów (ustawy, rozporządzenia, dyrektywy jednostek nadrzędnych) związanych z przedmiotem i zakresem procedury. Przyjęte przez Wydział procedury pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia i stanowią podstawę do corocznego sprawozdania z funkcjonowania Wydziału w obszarze dydaktyki. Na stronie internetowej Wydziału Agrobiotechnologii dostępne są Raporty Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia dla kierunków realizowanych przez Wydział, w tym dla kierunku agroleśnictwo.

Realizacja nadzoru nad procesem kształcenia na kierunku agroleśnictwo jest właściwa. Na początku każdego roku akademickiego tworzony jest harmonogram działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Agrobiotechnologii UP w Lublinie. W roku akademickim 2022/2023 harmonogram obejmuje m.in. takie zadania jak: weryfikację zaproponowanych modyfikacji planów i programów studiów, przygotowanie raportu oceny programu kształcenia na kierunku studiów i przedstawienie go Radzie Programowej i Prodziekanowi, ocenę prac dyplomowych, przegląd procedur doskonalenia jakości procesu kształcenia, ocenę bazy dydaktycznej, opracowanie Roczno-

raportu z jakości kształcenia dla Dziekana, przeprowadzenie hospitacji, propozycje zmian w zasadach zapewnienia jakości kształcenia, sporządzenie raportów ze współpracy z otoczeniem zewnętrznym i ze spotkań z interesariuszami zewnętrznymi, weryfikację przez Radę Programową osiągniętych efektów uczenia się oraz sporządzenie sprawozdania dla WKdsJK. Zespół oceniający PKA zapoznał się z realizacją przedstawionego harmonogramu działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia i stwierdził, że jest on realizowany i opracowywane są dokumenty związane z tymi działaniami.

Nadzór merytoryczny nad programem studiów agroleśnictwo sprawuje Rada Programowa kierunku. W swoich działaniach wspierana jest przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia i ściśle współpracuje z Dziekanem Wydziału. Rada Programowa prowadzi stały monitoring planu ocenianego kierunku, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dostosowanie formy zajęć do przedmiotu, przeprowadza analizy uzyskanych efektów uczenia się w powiązaniu z liczbą godzin dla przedmiotu, a także dba o prawidłowe stosowanie punktacji ECTS. Przeprowadza weryfikację efektów uczenia się w danym roku akademickim i podejmuje decyzje o ewentualnych zmianach. Proponowane zmiany mogą wносить nauczyciele akademicy, studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Proponowane zmiany mogą wynikać m.in. z analizy potrzeb rynku, osiągania zaplanowanych efektów uczenia się oraz wymagań i potrzeb studentów. Nauczyciele akademicy odpowiedzialni za poszczególne przedmioty mogą proponować zmiany mające na celu poprawę osiągania zakładanych efektów uczenia się. Prowadzone systematyczne konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym dotyczą dostosowania programu studiów do oczekiwań pracodawców, aktualnych potrzeb i wymogów rynku pracy, przygotowania do pracy zawodowej oraz osiągania zakładanych efektów uczenia się. Z kolei studenci, poprzez swoich opiekunów, przekazują uwagi dotyczące modułów zawartych w planie studiów, obciążenia dydaktycznego, treści merytorycznych oraz środków i metod dydaktycznych wykorzystywanych przez prowadzących zajęcia dydaktyczne. Istotny wpływ na proces doskonalenia i realizację programu kształcenia mają studenci uczestniczący w pracach Rady Programowej ocenianego kierunku oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Uwagi i zalecenia wewnętrznych i zewnętrznych ocen w zakresie jakości kształcenia na ocenianym kierunku są przekazywane, za pośrednictwem Dziekana, Radzie Programowej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w celu oceny i doskonalenia programu studiów. Ponadto, corocznie WKdsJK dokonuje analizy ankiet dyplomantów, a wynikające wnioski są uwzględnione w działaniach związanych z doskonaleniem programu studiów na kierunku agroleśnictwo. Program podlega opiniowaniu przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów i Kolegium Wydziału. Po pozytywnym zaopiniowaniu Dziekan przedkłada program Rektorowi z wnioskiem o skierowanie pod obrady Senatu. Senat podejmuje uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku, po uzyskaniu pozytywnej opinii Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia. Zmiany w programie studiów wprowadza się z początkiem nowego cyklu kształcenia. Plany studiów są przedkładane do akceptacji Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki. Aktualizację i doskonalenie treści kształcenia niepociągających zmian efektów uczenia się dokonuje nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia. Ewaluacja odbywa się w oparciu o analizę poszczególnych zajęć dydaktycznych, a w szczególności: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się na kierunku, odpowiedniego doboru metod kształcenia, weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści zajęć z aktualnym stanem wiedzy, poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studentów i doboru aktualnej literatury. Plany studiów i opisy zajęć dydaktycznych (sylabusy) udostępniane są na stronie internetowej Wydziału Agrobiotechnologii w Zakładzie Kształcenia.

Coroczne uchwały Senatu regulują zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzone w Uczelni, w tym na kierunek agroleśnictwo. Zasady rekrutacji na studia drugiego stopnia na kierunek agroleśnictwo przedstawiono w Uchwale 60/2020-2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w roku akademickim 2022/2023. Oferta kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku agroleśnictwo kierowana jest do absolwentów posiadających dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia z tytułem zawodowym inżyniera na kierunku agroleśnictwo lub pokrewnym: leśnictwo, rolnictwo, ogrodnictwo, biotechnologia, ochrona środowiska lub innym, posiadających kompetencje zgodne z wymogami szeroko pojętego agroleśnictwa.

Ocena osiągnięcia założonych efektów uczenia się na kierunku agroleśnictwo realizowana jest na bieżąco, na podstawie analizy uzyskanych przez studentów ocen końcowych w kolejnych terminach sesji, analizy średniej ze studiów i oceny na dyplomie oraz analizy ankiety dyplomanta i studenta. Po zakończeniu ankietyzacji, nauczyciele akademicki mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w systemie Wirtualny Dziekanat. Rada Programowa kierunku opracowuje i przekazuje do WKdsJK raport z oceny efektów i jakości kształcenia zawierający informacje na temat realizacji założonych efektów uczenia się w minionym roku akademickim. Rada Programowa ocenia zgodność kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie dydaktycznym pod względem spójności dorobku naukowego z prowadzonymi zajęciami. Nauczyciel akademicki uzupełnia informacje o swoim dorobku naukowym oraz doświadczeniu zawodowym wskazując powiązanie dorobku i/lub doświadczenia zawodowego z prowadzonymi zajęciami. W ramach bieżącego monitorowania Rada Programowa określa także zgodność tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów. Z kolei WKdsJK, po zakończonych egzaminach dyplomowych ocenia jakość prac dyplomowych pod kątem zgodności tematu z realizowanym kierunkiem studiów, zgodności treści z jej tytułem oraz struktury i proporcji pracy dyplomowej, a także dokonuje analizy i weryfikacji recenzji oraz oceny prac dyplomowych sporządzonych przez opiekuna i recenzenta. Każdego roku Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia sporządza Raport z doskonalenia jakości kształcenia prezentowany na Kolegium Wydziału, w celu zaopiniowania, a po zatwierdzeniu przez Dziekana i Kolegium Raport przekazuje Prorektorowi ds. Studenckich i Dydaktyki. Po zatwierdzeniu Raport jest archiwizowany przez okres 5 lat przez Koordynatora Dziekanatu oraz zamieszczony na stronie Wydziału w zakładce "Raporty". Raport opracowany jest na podstawie: analizy i oceny wyników ankiet studentów, analizy i oceny wyników ankiet dyplomantów, informacji o hospitacjach oraz kontaktach ze środowiskiem społeczno-gospodarczym. Zespół oceniający zapoznał się z Raportem opracowanym w roku akademickim 2020/2021 i 2021/2022, w szczególności z działaniami podjętymi w odniesieniu do kształcenia na kierunku agroleśnictwo. Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzone są zgodnie z procedurą określoną w Uniwersytecie. W ocenianym okresie wszystkie hospitowane osoby zostały bardzo wysoko ocenione przez swoich przełożonych co oznacza, że proces kształcenia na ocenianym kierunku przebiegał prawidłowo, a zajęcia były realizowane na wysokim poziomie. Podobnie pracę nauczycieli ocenił zespół oceniający PKA, hospitując wyznaczone zajęcia dydaktyczne. Spośród absolwentów studiów stacjonarnych kierunku agroleśnictwo, w roku akademickim 2021/2022 ocenę dobry plus na dyplomie otrzymało 70,6%, a ocenę bardzo dobry 23,5%. Pozostali absolwenci (5,9%) uzyskali ocenę dobry. Wśród absolwentów studiów niestacjonarnych oceny dobry plus stanowiły 61,5%, a ocenę bardzo dobry na dyplomie uzyskało 38,5% absolwentów. Analiza procesu ankietyzacji studentów pozwoliła stwierdzić, iż jakość kształcenia z przedmiotów podstawowych i kierunkowych studenci kierunku

agroleśnictwo studiów stacjonarnych ocenili na ocenę 4,30, a studiów niestacjonarnych na ocenę 4,84. Biorąc pod uwagę poszczególne kryteria oceny, najwyżej oceniono przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych (ocena 4,76) oraz terminowość, punktualność i efektywność wykorzystania czasu (ocena 4,75). Kolejne kryteria oceny pracy nauczyciela, brane pod uwagę w wewnętrznej ocenie jakości kształcenia ocenione zostały następująco: postawa interpersonalna i stosunek nauczyciela do studenta (4,73), jasność kryteriów i obiektywność oceniania (4,65), dobór treści i umiejętność przekazu (ocena 4,64). Dyplomanci zarówno studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych ocenili w stopniu bardzo dobrym (31,3%; 63,6%) lub dobrym (62,5%; 36,4%) realizację kierunkowych efektów uczenia się. Bardzo wysoko oceniona została współpraca z promotorem w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej oraz relacja nauczyciel akademicki - student. Pozytywnie oceniono także możliwości dostępu do literatury i innych baz danych w Uczelni. Wszyscy ankietowani bardzo wysoko oceniają kompetencje pracowników Dziekanatu i Biblioteki Głównej. Większość absolwentów uznało, że ukończony kierunek jest godny polecenia. Ponadto pojawiły się sugestie dotyczące zwiększenia liczby przedmiotów związanych z leśnictwem i ćwiczeń praktycznych, a zmniejszenia treści z przedmiotu *technologia upraw agroleśnych*. Na kierunku agroleśnictwo pierwsi absolwenci ukończyli studia w 2022 roku, w związku z tym pierwsze ankiety dotyczące wyrażenia opinii na temat wykorzystania i przydatności efektów uczenia się w obecnej pracy zostaną wysłane do absolwentów w czerwcu 2023 roku. Wnioski wynikające z analizy ankiet dyplomantów oraz dyskusji ze studentami i interesariuszami zewnętrznymi, powiązane z doskonaleniem programu studiów i osiąganiem zakładanych efektów uczenia się oraz doskonaleniem i zmianami w modułach są uwzględnione w programie kształcenia i planie studiów.

Program studiów oraz efekty uczenia się na kierunku agroleśnictwo są na bieżąco konsultowane i opiniowane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W celu zasięgnięcia opinii studentów na temat realizacji procesu kształcenia, w semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023 zostało zorganizowane spotkanie ze studentami II roku studiów stacjonarnych kierunku agroleśnictwo. Na spotkaniu studenci mieli możliwość wyrażenia swoich opinii na temat planu studiów, w tym prowadzonych zajęć dydaktycznych, ich treści, nauczycieli akademickich oraz propozycji ewentualnych zmian. Zebrane opinie zostały przekazane prowadzącym zajęcia, których dotyczyły sugestie, co miało na celu poprawę jakości kształcenia.

Ważnym przedsięwzięciem ze strony Rady Programowej ocenianego kierunku jest organizacja raz w roku "Dni kierunku" w formie konferencji, podczas której wymieniane są poglądy i opinie z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w zakresie doskonalenia i modyfikacji efektów uczenia się dostosowanych do potrzeb rynku. Ponadto omawiano również inne problemy związane z realizacją procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku. Rada Programowa przeprowadza monitoring programu studiów co roku. W ramach doskonalenia programu studiów w roku akademickim 2022/2023 wprowadzono zmiany w planach studiów wynikające z sugestii ze strony interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (protokół z posiedzenia Rady Programowej kierunku agroleśnictwo w dniu 11.01.2021 r.). Niektórzy interesariusze zewnętrzni sugerowali, aby w treściach programowych w mniejszym stopniu akcentować gospodarkę leśną. Z kolei studenci pierwszego rocznika naboru studiów niestacjonarnych zgłosili potrzebę wprowadzenia dodatkowego przedmiotu agroleśnego, który zapewniłby realizację założonych efektów uczenia się. Wynika to z faktu, że większość studentów stanowią absolwenci kierunku leśnictwo studiów pierwszego stopnia, którym brakowało wiedzy z zakresu rolnictwa. Przedmiot, który uwzględniono w 1 semestrze to *ogólna uprawa roli i roślin* (bez zamiany całkowitej liczby godzin i punktów ECTS), co wymagało zmian w

zakresie innych przedmiotów. W związku z tym zmniejszono odpowiednio liczbę godzin z przedmiotów, które w podobnej formie są realizowane na kierunku leśnictwo, tj. *entomologia agroleśna*, *fitopatologia agroleśna*, *zarządzanie populacjami zwierząt*, *produkcja i przerób surowca drzewnego*. Zwiększono wymiar wykładów z przedmiotu *sylwopastoralizm* oraz na studiach niestacjonarnych z przedmiotów *polityka agroleśna* i *leśnictwo europejskie i światowe*. Ze względu na poprawę osiąganych przez studentów efektów uczenia się zmieniono sekwencję przedmiotów: *hodowla i użytkowanie lasu*, *technologie upraw agroleśnych*, *polityka agroleśna*, *leśnictwo europejskie i światowe*. Zmieniono nazwy przedmiotów *obrazowanie przestrzenne* na *teledetekcja w agroleśnictwie* oraz *surowce leśne* na *surowce zielarskie*. Dostosowując plan studiów niestacjonarnych do Uchwały 13/2019/2020 z dnia 29.11.2019 r. (parag. 6, pkt.2) przeniesiono na 4 semestr przedmioty: *ochrona bioróżnorodności*, *ekonomika produkcji agroleśnej*, *zarządzanie populacjami zwierząt*. W aktualnym roku akademickim, ze strony osób odpowiedzialnych za prowadzenie poszczególnych zajęć dydaktycznych, nie zgłoszono uwag czy sugestii dotyczących konieczności wprowadzania zmian w zakresie formy prowadzenia zajęć, bazy lokalowej, wyposażenia laboratoriów, liczebności grup, czy sekwencji zajęć. Ponadto, w aktualnym programie studiów wprowadzono innowacje dydaktyczne: a. Formularz Dokumentacji Ornitologicznej i Siedliskowej – aplikacja służąca do opracowania dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego niezbędnej do otrzymania płatności przez beneficjentów realizujących działania rolno-środowiskowo-klimatyczne (przedmiot *programy rolnośrodowiskowe i doradztwo agroleśne*); b. wykorzystanie zajęć satelitarnych Landsat 8 do obliczenia znormalizowanego różnicowego wskaźnika wegetacji NDVI w środowisku GIS, z wykorzystaniem narzędzi i technik analiz obrazów rastrowych – uzyskane wyniki odzwierciedlają kondycję obszarów agroleśnych (przedmiot *teledetekcja w agroleśnictwie*); c. poglądowe filmy dydaktyczne dotyczące prezentowanych treści na zajęciach dydaktycznych (przedmiot *zielarstwo*).

W każdym roku akademickim Rada Programowa kierunku agroleśnictwo prowadzi konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie osiągnięcia efektów uczenia się i programu studiów oraz jego dostosowania do rynku pracy. Są realizowane w formie zebrań lub indywidualnych rozmów członków Rady z przedstawicielami interesariuszy. Władze Wydziału po uzyskaniu opinii interesariuszy, jeśli zachodzi taka potrzeba, wprowadzają działania doskonalące. Procedura dotycząca współpracy z otoczeniem zewnętrznym w tworzeniu oraz doskonaleniu efektów uczenia się zawiera sposoby oraz formy takich działań. Konsultacje z otoczeniem zewnętrznym służą gromadzeniu informacji użytecznych dla zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Agrobiotechnologii, w tym na kierunku agroleśnictwo, dotyczących m.in. aktualnych potrzeb rynku pracy, efektów uczenia się, przygotowania absolwentów do pracy zawodowej, współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi przy określaniu tematyki prac dyplomowych i ich realizacji, czy zasad udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia studentów. Konsultacje przeprowadza się w ramach posiedzenia Kolegium Wydziałowego i Rad Programowych Wydziału oraz innych spotkań z interesariuszami zewnętrznymi (w tym „Dni Kierunku”). Z takich spotkań sporządzane są sprawozdania oraz gromadzone opinie wyrażone w formie pisemnej przez różne podmioty. Rada Programowa kierunku agroleśnictwo zwraca się do interesariuszy zewnętrznych o wyrażenie opinii dotyczącej przygotowania teoretycznego i praktycznego studentów tego kierunku.

Głównymi składowymi dbania o jakość kształcenia na kierunku agroleśnictwo są: wizyty akredytacyjne podmiotów zewnętrznych, uczelniany system zarządzania jakością oraz relacje z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Stosowane mechanizmy pozwalają doskonalić program studiów dla kierunku, podnosząc jakość kształcenia i wpływając bezpośrednio na atrakcyjność ocenianego kierunku.

Uczelnia w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia prowadzi monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Doświadczenia z wizyt PKA są omawiane i dyskutowane na posiedzeniach Kolegium Wydziału i Rad Programowych poszczególnych kierunków studiów. Wszelkie uwagi PKA są gruntownie analizowane i wdrażane, co służy doskonaleniu jakości kształcenia.

Realizowany w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie kierunek agroleśnictwo nie był jeszcze oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną, w związku z tym nie było również zaleceń wymienionych w uchwale Prezydium PKA.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wypracowana i wdrożona na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie i na Wydziale Agrobiotechnologii polityka jakości i wewnętrzny system zarządzania jakością kształcenia w sposób przejrzysty i uporządkowany określają formalno-organizacyjne ramy pozwalające na projektowanie i zatwierdzanie programu studiów oraz ocenę i doskonalenie jakości kształcenia. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wyznaczone zostały osoby i zespoły sprawujące nadzór nad kierunkiem agroleśnictwo i w odpowiednim zakresie określono ich kompetencje i odpowiedzialność w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu studiów. Przyjęte przez Wydział procedury pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia i stanowią podstawę do corocznego sprawozdania z funkcjonowania Wydziału w obszarze dydaktyki. Program studiów zatwierdza Senat w formie uchwały. Coroczne uchwały Senatu regulują również zasady rekrutacji na wszystkie kierunki prowadzone na Uczelni, w tym na kierunek agroleśnictwo. Prowadzone jest bieżące monitorowanie i systematyczny przegląd wszystkich aspektów programu studiów na podstawie miarodajnych i wiarygodnych informacji oraz źródeł z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, a prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się. Monitorowanie programu kształcenia prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. System podlega regularnej ocenie skuteczności funkcjonowania i doskonalenia w ramach przeglądów w każdym roku akademickim. W trakcie przeglądów dokonuje się weryfikacji skuteczności struktur, procesów i narzędzi zarządzania jakością kształcenia funkcjonujących na Wydziale, a także zasobów niezbędnych do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku. Na podstawie tych przeglądów każdego roku Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia przygotowuje Raport z działań w zakresie zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny jakości kształcenia. Wdrożone w ramach systemu działania są powiązane w sposób usprawniający przepływ informacji pomiędzy studentami, nauczycielami akademickim, osobami zaangażowanymi w proces doskonalenia jakości kształcenia i władzami Uczelni i Wydziału. W opinii zespołu oceniającego

PKA działania w zakresie polityki jakości są bardzo efektywne, a wnioski i sugestie interesariuszy, po przedyskutowaniu są niezwłocznie wprowadzane w życie. Dla kierunku agroleśnictwo jest to pierwsza ocena programowa Polskiej Komisji Akredytacyjnej w związku z tym nie było również zaleceń wymienionych w uchwale Prezydium PKA.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak